ناول

شین خالې

لیکوال:

سمیع الدین سعید افغاني

Sameuddin Afghani

شین خالی

ناول

د انځوریزې شاعرۍ یوه بیلګه

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د کتاب پیژندنه

دکتاب نوم : شین خالی
لیکنه : سمیع الدین افغاني
د چاپ کال : ۲۰۱۰ م ۱۳۸۸ ه ش کال
خپرندوی: افغان ننګ ویب پاڼه
کمپوز او ډیزاین: اجمل اکبري
دچاپ ځای: د حق د لارې کلتوري ټولنه

E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننګ د ښکلې پاڼې د قدر وړ کارکونکو په خاصه توګه د اجمل اکبري صیب نه د کتاب د خپرولو او ډیزاین نه یوه نړي مننه ، کور مو ودان ۰
سمیع الدین افغاني

خپلې خبرې

درنو لوستونکوو !

د شین خالۍ ناول چې په څوارلسو برخوکې د لنډو کیسو په ډول د هیواد په بیلا بیلو خپرونو کې په ځانګړې توګه د انټرنیټ په پاڼو کې خپور شوی دي ، زموږ د ګران هیواد د کلو او بانډو او کلیوالي ژوند یوه نوې شان بیلګه ده چې زموږ د وروسته پاتې ژوند هغه ناخوالې په ګوته کوي کوم چې زموږ هیواد وال په تیره بیا ځموږ ځوان کول یا نسل په څومره ستونزو او کړاونو خپلو هیلو او ارمانونو ته د رسید لو لپاره هلې ځلې کوي ترڅو خپلو سپیڅلو اهدافو ته ځان ورسوي.

زما دغه لیکنه زموږ د هیواد د کلو ا وبانډو یو ژوندی انځور دی چې د شین خالۍ او ډاکتر زیړګل په دغه ناول کې منعکس شوی دی ا و د ادب مینه والو ته یې په ډیره مینه ډالۍ کوم.
د یادونې وړ بولم چې په دغې لیکنې د هیواد وتلي لیکوال ، شاعر او کیسه لیکونکی ښاغلي سنګروال یوه سریزه لیکلې چې د هغو ددې پیرزوینې څخه د زړه د کومې مننه کوم چې د خپلو ډیرو مصروفتونو تر څنګ یې خپل وخت ددې ناول سریزې د لیکلو ته وقف کړی دی.
په همدې ډول ښاغلي نجم الدین سعیدي د انځوریزې شاعرۍ ترسرلیک لاندې هم یوه ادبي لیکنه کړې چې د هغوی د ا پیرزوینه د منني او یادولو وړ بولم.

د هیواد ځوان او تکړه لیکوال او شاعر ښاغلي اجمل اټک یوسفزي څخه هم منندوی یم چې د ناول په لیکلو کې یې خپلې معنوی مرستې زما سره شریکې کړې د ي او ددې اثر د چاپ او ډیزاین په برخه کې یې هم خپلې مشورو او نژدې مرستو څخه ډډه نده کړې.

همدا رنګه د هغو نشریو او د انټرنیټي پاڼو مسؤولینو څخه د زړه د کومې منندو ی یم کوم چې د دغه ناول مختلفې برخې یې د شین خالۍ د لنډو کیسو ترسرلیک لاندې په خپلو علمي، ادبي او کلتوري پاڼوکې نشر ته سپارلي دي.

په پای کې د درنو لوستونکوو څخه هیله کوم چې ددې لیکنې په اړه خپل رغنده وړاندیزونه او ښې مشورې په موږ راولوروي.

و من الله التوفیق

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

دا سې شين خالۍ هم شته

خوشاله يم چې اوس زموږ يو شمير شاعرانو د شاعرۍ په څنګ کې د پښتو داستاني او هنري ادبياتو ليکنې ، ودې او پرمختګ ته هم مخه کړې ده ٠
که د تيرې پيړۍ په لمړنيو لسيزوکې د لنډې کيسې ليکوال او مينه وال د ګوتو په شمير و وخو اوس په لسګونو دي ٠ ولې د ناول او رومان ليکوال لا اوس هم د ګوتو په شمير دي ٠
د پښتو ادبياتو معاصر تاريخ له مخې پښتو لنډه کيسه د لمړي ځل لپاره په ۱۹۰۸م کال و کښل شوه چې د استاد راحت زاخيلي له قلمه څخيدلې او ښکه ده او « شليدلې پنه» نوميږي ٠
همدارنګه نوموړي ليکوال بيا د ۱۹۰۹او ۱۹۱۰م کالو ترمينځ د ماه رخ يا «نتيجه عشق »په نوم ناول چې د يو عيني پيښې انځور دی هم ليکلی دی ٠
که څه هم له دغه ناول نه د مخه د ژباړې په بڼه موږ ته د دوه نورو ناولونو څرک هم په پښتو ادب کې لګيدلی دی چې لمړی يې «معرات العروس» د ميا حسيب ګل ژباړه او دويم ناول بيا د توبته النصوح په نوم ياديږي چې دغه ناول د ميا محمد يوسف په زيار ترجمه شويدی ٠
له دې نه را وروسته په پښتو ژبه کې ناول ليکل دود شول ٠ ولې دومره نه چې د ناول د مينه والو تنده پرې ماته شي ٠

د نيکمرغۍ خبره ده چې دا دستي مې د شين خالۍ په نوم يو اثر تر لاسه کړ چې ښايي د افغاني صاحب د سترګو ليدلې کيسه وي چې د نوموړي له خوا کښل شوېده ٠
کله چې نوموړي ماته د شين خالۍ په نوم ليکنه را وليږله چې څه پرې وليکم ،نو په ډيره مينه مې دغه ليکنه سرتر پايه ولوسته ،خدای شته چې زه يې هم خپلو تيرو خاطرو ته ستون کړم او د خپل کلي ، کور ، اوجړې او ديرې مې کېږې سترګو ته ودريدې ٠
د شين خالۍ ليکوال ښاغلي افغاني د خپل کلي ، کور، دود او دستور په خپله ليکنه کې ډير ښه انځور کړي دي ،د تورګنيف خبره « يو ازې ربنتيا ويل که هر څو مره غښتلي وي هنر ندی » نو ځکه خو دداستاني او هنري ادبياتو ليکوال ته پکار دي چې خپلو ليکنو ته هنري جامې په تن کړي ٠
د هر ناول هډوکي او بدنه د ناول مينځ پانګه جوړوي ،خو ددې لپاره چې د ناول بدن ته ښکلې او زړه راښکونکې وريښميني جامې په تن کړو غوره به وي چې د ناول بڼه داسې را ونغاړو چې لوستونکی يې له بڼې او مينځپانګې نه رنګ او خوند واخلي ٠ ياني ډيالوګونه يې اغيزمن ، ژبه يې خوږه او روانه ،کرکټرونه يې بايد لکه بې کلماتو ژبه په سادګۍ سره خپل ځان پيدا کړي ٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د ناول کیسه باید بازاري نه وي ، ښه به داوي چې ژبه یې له شعارونونه وژغورل شي په لیکنه کې اضافه کلیمې ،بې ضرورته جملې بیا بیا تکرار نـه شي او ناول باید د راپور تاژ بڼه خپله نکړي٠ له دې سـر بیره د لیکوال ژبه او ډیالوګونه بایـد د ناول له پیښو او کـرکټرونو سره متناسب وي٠ نا لستي کلیوال خپله ژبــه لري اود ناول لیکوال بــاید دهغه ښه استازیتوب وکــړي٠ همدارنګه لوستي کرکټر باید داسې انځورشي لکه څنګه چې دی،ځکه چې ډیالوګونه یو داستاني اوهنریاثر ته سا ورکوي٠ ولې کله داسې هم پــه ډراماتیکو اثاروکې پیښیږي چې له ډیالوګونو پرته یو هنري اثر د لوبغاړي له هنري خوځښت او اکشن سره لکه بې کلماتو ژبه ځان ښيي ،لکه د چارلي چاپلین ځانګړې حرکتونه چې یو اثرته روح ښښي٠ نوموړی د یو مرکې په ترځ کې ویلې دي:

پوښتنه : چارلي که چیرې سینما زیږدلی نه وای تاسې به نن څوک وای ؟

ځواب : دهغه دوزخ پــه مینځ کې چې «دانتي» په خپل ګټور داستان «کمیدي الهي » کې انځور کړی دی یو نوم ورکی چارلي وای:

که چیرې موږ د ناول په لیکلو کې د بیلګې پــه توګه یادوشوو ټکو ته پاملرنه وکړو ، ښایي ناول داسې یو ځانګړی ریتم خپل کړي چــې ځینې ډیالــوګونه یې ځــان د لنډې کیسې ریتم او شعر ته ورسوي٠

زما په اند په هر داستاني ژانرکې غوره ده چې د یوې کیسې اویا دیوې پیښې نکل داسی انځور شي چې د سوژې پټه دبدبه یې زیانمنه نشي٠

همدغه لاملونه دي چــې د اوسني داستاني ادبیاتو پــلاټ د تیرو اولسي کیسو اوداستانونو په پرتله دتوپیر وړ دي٠کنه دپښتو اولسي داستاني ادبیات زرګونـه کاله عمر لـري چې له پښتنو سره یوځای زیږیدلي دي چې اوس موږ ډیرې بیلګې لــرو چې له اوسني ناول سره ډیر توپیرنلریاوهمدغه اولسي کیسې په درې بڼو موږ ته را پاته دي:

لمړی هغه کیسې دی چې په دیرو ، اجرو کې د نکلچیانو له خوا ویل کیدې او یا ویــل کیږي لکه د دوه ورونو کیسه٠ددغو کیسو دویم ډول هغه دی چې ځینې اولسي کیسې پــه نظم ویل شـوې دي لــکه ممتاز شاهزاده او ګلوصنوبر کیسې٠

دریم هغه کیسې دي چې په نظم او نثر دواړو کې کښل شویـدي یانې د کیسې مینځ مینځ کې نظم ته هم ځای ورکړشویدي چې دغه کار ښاغلي سمیع الدین افغاني هم کړی دی٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

موږ په دغولرغونو کیسو کې دادم خان او درخانۍ ،سیف الملوک او بدرۍ جمالې او په لسګونو نورې کیسې یادولی شو۰

په پای کې ګران سمیع الدین افغاني ته د شین خالۍ دلیکلو مبارکي وایم او په دې هیله چې درنو لوستونکوو ته په زړه پورې وي۰

په درناوي

شهسوار سنګروال

۲۰۱۰ - ۸ - ۸ م۰کال

لندن

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

انځور بزه شاعري

محترمو لوستونکو !

دا يوه څرګند حقيقت دی چې په بشری نړۍ کې علم او تخنيک ورځ په ورځ د پر مخ تګ په حال کې دی او نړۍ وال په مختلفو برخوکې د نوی اکتشافاتو شاهدان دي چې بشر د علم ،فرهنګ او ادب په برخه کې هم لازمې لاسته راوړنې درلودلې دي.
پدې بحث کې په مشخصه توګه هغه لاسته راوړنو ته اشاره کوم ،کوم چې د هرې جامعې د کلتور او ادب پورې تړاو لري او په هغه کې د ليکوالانو او شاعرانو ونډه او فعالتونو تر څنګ هغه لاسته راوړنې چې د ژبو او ادب د غنې کيدو په اړه تر سره کړې يادونه کوم.

هره بشرې ټولنه ځانله پوه او مدبره علمې شخصيتونه ، ليکوالان ، شاعران او هنري استعدادونه لري چې هر يو يې په خپله برخه کې د جامعې او خلکو لپاره په خپل وخت کې مشخص خدمتونه د خپلې پوهې او قلم له لارې سرته رسولې چې د هغوې ابتکارات او هلې ځلې تلپاته او نه هيريدونکې دي.
موږ په هيوادونو او نړۍ کې مشهوره ليکوالان پيژنو چې د هغو تاريخي لاسته راوړنې د قدر وړ او بشريت ته د خپل قلم له لارې د خدمت مصدر ګرځيدلي دي.
همدارنګه د منطقې او د نړۍ په سطحه وتلې شاعران لرو چې هرچا په خپل دور کې خپل شعرونه ،مجموعې او ديوانونه په ميراث پاته کړې اوپه ډيرو نوربرخو کې هم ددغسې لاسته راوړنو شاهدان يو.
زما مطلب پدې ليکنه کې په مشخصه توګه د هنر او هنرمند په اړه کوم چې د شاعرانو ښکلې شعرونه په خپل خوږو اوازونو کې کمپوزوې او بيا يې خپلو اوريدونکو ته څه په ژوندۍ بڼه او څه هم د ميديا له لار وړاندې کوي.
پخوا که يو ښکلې شعر په يو ښکلې اواز او کمپوزکې د خلکو زړونو ته لارپيدا کوله خونن سبا ددغه ښکلې شعر ، اواز او کمپوزتر څنګ د يو ښکلې کليپ جوړولو ته هم اړين ضرورت او اړتيا شته چې هنرمندان خپل فعاليتونه دبصرې ميديا ګانو بلخصوص تلويزيونونو له لارې خپلو ليدونکو او اوريدونکو ته وړاندې کوي.

موږنن سبا د ډيرو هنرمندانو د سندرو او کليپونو سره د تلويزون له لارې اشنا يو چې بعضې يې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

ښکلي او هغه انځورونه په نظر کې نیولي کوم چې د همغه مشخص شعر د شاعر د شعر انځور پکې لیدل کیږي مګر بعضی هنرمندان دا کلیپونه داسې جوړوي چې نــه د شعر سره تړاو لـــري او نه د شاعر د شعر دانـــځور کومــه نښه پکې په سترګو کیږي.

د پورتني اصل په نظر کې نیولو سره په او سنیو خاصو پرمخ تللو شرایطو کې بشـــري ټولنه پـــه مشخصه توګه انځورګره شاعرانو ته اړین ضروروړت احساسوي چې د داسې رشتې شاعرې یو نوي فن او قدم دی د هنر او ادبیاتو په برخه کې چې پدې برخه کې د ادب د مینه والو توجه ورته اړوم.

انځوربزه شاعران هغه شاعران دي چــې هم لیکوال دي هم شاعر، هغوی خپل د شعر انځور په اوله کې په نثر لیکې او د خپل دا انځور مختلف حالتونـــه په نثر او په مناسب ځایـــونو کـــې
د شعر په بڼه ترسیموي او په همدې ډول د خپل د ښکلي شعر انځور په نثري او شعري بڼه لیکې او ټولنې ته یې وړاندې کوي چې دا کار که له یـــوې خوا یوه نوې لاسته راوړنه ده د نني جوامعو په ادبیاتو کې د بلې خوا لازمه رهنما یې ده هغه خـــوږ ژبو هنـــر مندانو ته چې غواړي خپل د علاقې وړ شعرونه ته لازم او ښکلي کلیپونه جوړ او خلکو ته وړاندې کړي.

په همدې هیلې ددې طرحې په نظر کې نیولو سره دا دي خپله لمړنې لاسته راوړنه د شین خالی تر سر لیک هغه ناول دي چې پخوا د لنډو کیسو په ډول او اوس د همدې ناول په بڼه د ادب مینه والو ته وړاندې کوم او د بشرې نړې ټولو شاعرانو او لیکوالانو څخه هیله لرم چې د دې اصل په نظر کې نیولو سره په دې برخه کې خپل ادبې فعالیتونه لا ګړندې کړې.

قدرمنو لوستونکو !
لکه څنګه چې هره بشري ټولنه ځانله ځانګړي خصوصیات ، کلتور ، رسم ،رواجونه او منل شوي اصول لـــري په همدې ډول په بیلابیلو پړګنو کې دا اصول ، کلتور او منل شوي رسم اورواجونه سره توپیر لري.

په جهاني کچه د غرب ، شرق ،پرمختللو جوامعو او ورسته پاتې هیوادونو او همدا ډول د ممالکو په سطحه هم د مختلفو ولایاتو ،کلو او بانډو رسم ،رواج او خصوصیتونه سره تفاوت لرې.

په همدې اساس په دې لیکنې کې د شین خالی تر سر لیک چې یو ژوندی تاریخي کیسه او زموږ د

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګران هیوادد کلیوالي ژوند هغه ریښتني داستـان دی چې د دې دوو پاکزړونو ځوانانو شین خالۍ او زیړ ګل د ژوند د هیلو او ارمانو د پوره کیدو سربیره د کلو اوبانډو رسمونه، رواجونه او دخلکود مصرفیتونو انعکاس دی چې د شین خالي په لنډو کیسو کې څرګند شوی دی.

هیله ده چې دا لنډې ادبي ټوټې د لوستونکو د توجه وړ وګرځي او همدارنګه د دوستانو څخه هیله کیږي چې پدې برخه کی د دی لیکنې د لاغني کیـدو په اړه خپل رغنده وړاندیزونه له موږ سره په لاندې پته شریک کړي.

s-afghani@hotmail.de

په درنښت

سمیع الدین افغاني

۲۰۱۰ - ۵ - ۳ م کال

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د شين خالۍ کيسه

لمړۍ برخه

شين خالۍ

شين خالۍ چې همزولو او د کلي او سيدونکو ورته د نازه شنو خطاب کوه، مور او پلار يې هغه په وړکتوب کې د تره ځوی زيړګل ته په نامه کړې وه ۰ زيړګل لا کوچنی وه چې مور او پــلار يې په حق رسـيدلي وه نو د زيړګل تــره د هغه تعليم ، تــربيه همدا رنګه اعــاشه او روزنه کوله او هغه ته يې د اولاد په سترګو کتل چې په رښتيا سره زيړګل د مور او پلار نشتوا لی کم احساسوه ۰

په شين خالۍ باندې هم زيړګل ډيرګران وه او هغه ته به يې د خپل راتلونکو د خوشبختيو اميد او د ژوند شريک په سترګو کتل ۰
زيړګل چې د شين خالۍ حسن، صورت او کليوالۍ ښيره هميشه په سترګو کې وه ،د هغې په ليدو بــه د مينې ، مـــحبت ، هـــيلو او ارمانو نو تنده ماتوله او هميشه به يې د هغه تر خولې د اسې زمزه تر غوږو کيده :

شـــه ښکلا شـــه نازونه يـــې دی
تور اوربـــل شنـــه خالونه يې دی

شين خالۍ پـــه رښتيا هم طبعي ښکلا لرلـــه چې د کلي په خـــورلنډو او د کلي د او سيدونکو لپاره د مينې ،محبت او احترام نمونه وه ،د هغې ښکلې ښيره ،توري بادامي سترګې او د ناز کتل پـــه زيړګل خاص اثر اچوه چې بيا کله کله به يې د هغې په ليدو د ځانه سره د اسې زمزمه کوله :

چې کتـــل کړې په ناز لکه حوره

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ښکلی مـــخ يې ځلـيږی له نوره
شوخ نـــظر سـترګکونه يې دی
تور اوربـل شنه خالونه يې دی

او کله کله به يې دا سې ويل :

چې لـــه ورايه په ناز ناز کتل کا
په زړګي مې د غشو ويشتل کا
جـــادوګـــر منترونه يې دي
تور اوربـل شنـه خالونه يې دي

د شين خالي په تندي ،زنې او اننګو کې ښکلي طبعي شنه خالونه وه ،که څه هم هغې ددې شنو خالو ارزښت دومره نه احساسوه خو دهغې جګې ونې او د شنو خالو ښکلا ځانله رنګ او خوند ورکړی وه چې زيړ ګل به هغه داسې اظهاروه :

جګه ونـــه شمشاد يې قامت دی
ده مغروره شاهين يې صفت دی
نـــاز ادا فـــريـــبونـــه يې دی
تور اوربـل شنـه خالونه يې دی

او په اخر کې به يې خپل د مينې سندره داسې ختموله :

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې يې وړی زړګی په پلمو دی
پراتـــه زړه کې غمونه يې دي
تور اوربـــل شنه خالونه يې دي

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

دوهمه برخه

شين خالۍ

شين خالۍ ته د شنو نوم په اوله کې دومره په زړه پورې نه ؤ ،خو هغه پدې پوهیده چې کلیوال هغه د نازه پدې نوم یادوي نو چې کله کله به زیړګل ورته د شنو خطاب کاوه هغې به د زیړګل په اوازکې د مینې او مـحبت احساس کاوه٠
شین خـالۍ دموراوپــلاریواځینـۍ لـوروه چې هـغه یې ډیره نازوله اوطبعې پسې به یې ګرزیدل ٠

هغې دکلیوالي سینګارسره ځانګړې علاقه وه همدا چې بنجاره به دکلي په کوڅوکې پناروسرشونو مور ته به یې په خواږه اواز کې ویل٠
مورې بنجاري ماما راغلی دی او د مورڅخه به یې دبنجاره نه د اخیستلو پیسی او یا څه جوار غنم ترلاسه او دکلي د نورو همزولو سره یوځای د بنجاري مــامــا نه دسینګار شیان رانیول٠
شین خالۍ د بنجاري مــامــا نه چارګل ، پازیب ، سیــخکونه، دنداسه، عطرونه او د کلیوالي هرډول دسینګار شیان خوښول او مورته به یې داسې زمزمه کوله٠

مورې بنجاره مــامــا راغلی دی
نورشیان یې ډیردي داپایزیب یې څومره ښکلی دی
مورې بنجاره مــامــا راغلی دی

په رښتیا هم چې کله به شین خالۍ په کلي کې تېریده نوخوشبویي به د کلي په کوڅو کې ترې په ګډاو ه ، رنګ رنګ سیخکونه یې په اوربل قطار، سترګې په کجلو تورې او د پایزېبو شرنګهار یې د لرې اوریدل کیده٠ چې هغې به د بنجاري په راتــګ دمور نه د پیــسودترلاسه کولو لپاره داسې بهانې کولې٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

موري پیسې راکه چې پایزیب مې ډېر خوښیږي
رنګ رنګ سیـــخکونه په اوربـل مې هوسیږي
عطر شام پاریـــس مې په دمـــاغ ډیر ښه لګیږي
نقدی پیسې نه وی ماما پور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شین خالۍ په کلیوالي سینګارکې د کـــلي د نـورو خـــورلنـډو ښخه مخکې وه ، د هغې به همیش لاسونه په نګریزو سره وه ،ښکلې نتکۍ به یې په سپینه تــنده بـلیده او د سرو زرو چارګل به یې په پوزې ګرزاوه ،د هغې به همیشه په دنداسې شونډې سرې او غاښونه سپین وه او په ډېر شوق کله کله مورته داسې ویل ۰

اخـــلم دنداسه چـــې دنداسه مې ډېر خوښیږي
سری شونډی چې ګرځم نو اشنامې خوشحالیږي
توري تورې سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاریږی
سرو زروچـــارګل ماما پـه برجب کې ساتلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شین خـــالۍ به دمـــور او هـــمزولـــو سره د زړه راز او هیلې داسې شریکولې ۰

ځان چې مې سینګارکړه بیانوځمه دګدر په لور
موري دهـــمزولـــو سره نـن دمـــازدیګرپه لور
ډیربـــه شم خوشحاله چـې دیارشم دنظر په لور
اچوم ټکریـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

بنجاره ماما

نورشیان یې ډیردي دا پایزیب یې ځومره ښکلی دی
مورې بنجاره مـــامـــا راغلی دی

مورنه پیسې غواړي چې پایزیب یې ډیرخوښیږي
رنګ رنګ سیـــخکونه پـــه اوربـــل یې هوسیږي
عطرشام پاریـــس یې په دمـــاغ ډیـر ښه لګیږي
نقدی پیسې نه وی ماما پـــور پـــه ځان منلی دی
مورې بنجاره مـــامـــا راغلی دی

اخـــلي دنداسه چـــې دنداسه یې ډیر خوښیږي
سری شونډی چې ګرځي نو اشنا یی خوشحالیږي
تورې تورې سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاریږي
سرو زروچـــارګل ماما پـه برجیب کې ساتلی دی
مورې بنجاره مـــامـــا راغلی دی

ځان چې یې سینګارکړه بیانوځي نوردګدرپه لور
مورې د هـــمزولـــو سره نـن دمـــازدیګر په لور
ډیربه شي خـــوشحاله چې دیـارشي دنظر په لور
اچوی ټکریې چـــې افغاني کلتور یې ښکلی دی
مورې بنجاره مـــامـــا راغلی دی
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د ریمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ پلار د کور تر څنګ یوه ښکلې بڼ جوړ کړی ؤ چې د کلي د لو ېې بیالې څخه ېې یوه وړه بیاله ورته ویستلې وه کوم چې د هغې نه به ېې د بڼ د حاصلاتو د خړوبولو لپاره استفاده کوله او همدا رنګه د باغچې په مینځ کې ېې د ابو پکی درولې وه کوم چې د دې بیالې په اوبو څرخیده چې د هغه د پاسه ېې د اغزو کوټنی جوړه وه نو چې کله به یې د اغزو په کوټنی اوبه وشیندلې، پکي به مرتوبه او تازه هوا هرې خوا شړله چې په اوړي او ګرمۍ کې د ناستی او د ګرمیو څخه د خلاصون مناسب ځای ګڼل کیده٠

په بڼ کې رنګارنګ ګلان لکه سره او سپین ګلاب، نرګس، شبو، رامبیل، چمبېلي، کشمالي او نورو ښایسته ګلانو سربیره ترکاری لکه تور بادنجان، بینډۍ، رومي بادنچان، پالک، ملۍ، نوش پیاز، ترائي او ډیر نور مختلف حبوبات او د کور ضرریات کرل چې زیړ ګل به د هغو څخه څارنه کوله٠

زیړ ګل د درس او تعلیم تر څنګ د تره سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې پوره لاس ورکاوه، هغه چې کله به د ښوونځی څخه فارغ شو نو ځمکو د خړوبولو او د څارویو په روځنې به بوخت ؤ ٠

زیړ ګل د زمیندارۍ په برخه کې د تره سره اوږه په اوږه کار کوه ، د ځمکې په اړولو لکه ماله، قلبه او ابو لګولو کې ېې د بزګر سره مرسته کوله٠

شین خالۍ چې په خپل سینګار مینه وه یو ورځ زیړ ګل ته چې د باغچې په سمبالو بوخت وه داسې وویل:
زیړ ګله دیره مده وشوه چې د بنجاري پته نه لږېږي ٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

زیړګل چې په باغچې کې په خپل کار بوخت ؤ شین خالۍ ته یې وکتل او بیرته په خپل کار بوخت او په جواب کې ورته وویل:
بیا دې دکوم سینګار شوق په سر کې راغلی دی ·
شین خالۍ په جواب کې ورته وویل:
ته نه ګورې چې لیچې مې تشی دی او زه د زرګر ددوکان نه د نو جامو لپاره پاولي غواړم ·

زیړګل سر ورته وښوروه او ورته یې وویل :
سمه ده سبا له خیره د مور نه دی اجازه اخلم د زرګـر دوکان له دی بیایم او بیرته په خپل کار بوخت شو ·
زیړګل ته د شین خالې د ا هیله ډیره خوندوره وبریښیده او له ځانه سره یې داسې زمزمه کوله:

مـانـه د زرګـر د دوکـان
خیـالي پـاولـي غـواړي

سپینی لیـخې تشـې ګرځي
لیلاځمانه شنه بنګړي غواړي

سبا کله چې زیړګل د ښوونځی څخه راستون شو نو د شین خالۍ پلار د روغبړ نه وروسته ورته داسی ویل:
زیړګله ځویه !
زه د یو ضرور کار لپاره ښار ته روان یم او نن څمورډ اوبو وار دی هیله ده چې د بزګر سره د ابو په لګولو کې مرسته وکړې او پام دې وي چې څاروی هم درنه وګې یا تږي پاته نشې ·

زیړګل چې د شین خالۍ سره د زرګر ددوکان وعده کړې وه او دبلې خوا د تره دخبری نه تیریدل هم ورته ګرانه وه په جواب کې ورته ویل:
سمه ده تاسو بیغمه اوسې زه کارونه سمبالوم·

شین خالۍ چې د پلار او زیړګل خبری واوریدې خوابدی بیرته د کلا انګړ ته ننوتله زیړګل د شین خالې په تنده پوه شو ورسته یې ورته وویل:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

شین خالۍ ته مروريږه مه، سبا به له خيره وخته تا د زرګر دوکان له بيايم.

کله چې ماښام زيړګل د کارو څخه فارغ شو نو د کاکا ناوې نه چې زيړګل به د مور مينه پرې ماتوله د سباورځې د شين خالۍ د زرګرد دوکان د تګ اجازه واخيسته او سبا دواړه د زرګر دوکان په لورې روان شول چې په لاره کې زيړګل د ځانه سره داسې زمزمه کوله:

اشـــنا ځما نه مرورده
د لاس بنګړی می خوږ اشنا په بی صبری غواړی
سپينی ليــځې تشـــې ګرځې
ليلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

نو کله چې د زرګر دوکان ته ورسيدل نو زيړګل زرګرته داسې اظهار وکړ:

زرګره نقد ی روپی واخله
مانه اشنا د لاس بنګړی په خپل مرزی غواړی
سپينی ليــځې تشـــې ګرځې
ليلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

ورسته بيا زيړګل په ډيره مينه داسې زمزمه کوله:

بنګړی ديارپه لاس کی خوند کړی
په سپين مړوند د بنګړو شرنګ ښکلی ځوانی غواړی

سپينی ليــځې تشـــې ګرځې
ليلا ځمانه شنه بنګړي غواړي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

څلورمه برخه

شین خالې

زیړګل چې د شین خالې په کـــلیوالي حســـن او سینګار زړه بایللی وه ، تل به یې د هغې په مینه کې کله کله ښکلې شعـــرونه او په زړه پورې کمپوزونه جوړول ،خوږې سندرې به یې زمزمه کولې او ښه شاعرانه طبعه یې درلوده ، هغـــه د ټنګ ټکـور سره ځانګـــړې مینه درلوده او د موسقي د آلاتو په غږولو کې یې خاص مهارت درلود ، ډیر خوږ رباب او ستار یې غږاوه او په زړه پورې بګتۍ ، لوبې ، چار بیتې او غزلونه یې کمپوز کړې وې نو تـــل به په خوښـــیو ، اخـــترونو ، نوی کال او د کلي په ښادیو کې ځوانان په حجره کې راټولیـــدل او د ټنګ ټکور او خوښي مراسم بـــه اجرا کیده ، زیړګل به ستار غږاوه او د کلي د ناېي ځوی مـــیراجاني بـــه د منګي او کاسې څخه داسې خوږ اواز پـــورته کـــاوه چې شاو خوا د کلي ځوانان او د ساز او آواز مینه والو به ښه خوند ترې اخیست.

د زیړګل سندرې د هغه د زړه سندرې وې همدا وجه وه چې د هغه د ســـندرو مینه وال نه تنها د کلي او سیدونکي بلکې په سیمې کې د زیړګل د نامه سره خلکو پیژند ګلوی لرله.

زیړګل به کله کله لکه ګلا جان استاد امـــسا په لاس کړه دستار او منګي سره به یې داسې ښیاسته لوبې ، بګتۍ او د ګلا جان استاد پیښې کـــولې چې په رښتیا بـــه د ټنګ ټکور نه ورسته د کلیوالو روحیه بله او د خوښي احساس به د کلي په اوسیدونکو کې تر سترګو کیده .

شین خالې هم د زیړګل په مینه مسته او د زیړګل د پام او نظر د جلبولو لپاره خپل کلیوالي سینګار ته خاصه پاملرنه لرله ،هغې د لښته په شان جـــګه ونه او د کوترې په شـــان د پنجو په څوکه تګ او رفتار درلود چې زیړګل به کله کله داسې ویل:

د کلي مینځ کې د پنجو په څوکو تله شین خالې
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولـــیده شین خالې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

راغلی زیړګل چې د شین خالۍ دلارې تګ او دهغې کلیوالې سینګار او نزاکتونو تراغیزې لاندی وه، خپل د سترګو لیدلی حال د اسې اظهار وه:

د سیخکو کتار یــې جوړ وه د اوربله ځینې
په یو نــظریی زړګی ویوړه د ګـوګله ځینې
په سرومنګلو یې لاس تیرکړه دکاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتیده شین خالۍ
لکه کــوتره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

شین خالۍ به تل د خپلو همزولو سره ګدر ته تله او کورته به بې د چښاک پاکې اوبه راوړلې نو چې کله به د اوبو راوړلو څخه فارغه شوه ،بیا به د خپلو خور لڼدو سره په چکر شوه چې زیړګل به داسې زمزمه کوله:

خپلو هــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مــازیګروه نه
د پلو لاندې پــټ کاتــه یې په هنروه نه
د نجنو مینځ کې لکه شمعه بلیده شین خالۍ
لکه کوتــره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

او په اخره کې زیړګل د خپلې مینې سندره داسې ختموله:

یو یې په غاړه سورکمیس ګل بخمل وه نه
پــه جګــه پوزه د چارګل یې جلوبل وه نه
دا خوشبویي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاریده شین خالۍ
لکه کوتــره مې د ورایــه ولــیده شــین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

کلیوا له جلۍ

د کلي مینځ کې د پنجو په ځوکو تلله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ

د سیخکو کتار یـــې جوړ وه د اوربله ځینې
په یو نـــظریې زړګی ویوړه د ګـــوګله ځینې
په سرو منګلو یې لاس تیرکړه د کاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتیدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ

خپلو هـــمزولو سره وتـــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مـــازیګر وه نه
د پلو لاندې پـــټ کاتـــه یې په هنر وه نه
د نجنو مینځ کې لکه شمعه بلیدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ

یو یې په غاړه سور کمیس ګل بخمل وه نه
پـــه جګـــه پوزه د چارګل یې جلوبل وه نه
دا خوشبویي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاریدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

پنځمه برخه

شین خالۍ

زیړګل د شین خالۍ په پاکه مینه ډیر خوشـــاله او هغې ته بـــې د خپل راتلونکې ژوند د ترخو او خوږو شیبو د شریکې په سترګو کتل او پدې فکر کې وه چی څنګه د واده سرشته ونیسې او خپله معامله راټوله او خپله کوژدنه په خپل کاله کړې٠
که څه هم خو واري زیړګل دا خبره د شین خالۍ د مور سره شریکه کړې وه ،خو د هغې څخه بې داسې جواب تر لاسه کړی وه٠

زړګله زویه !
مور او پلار دې خدای وبښه ، ته پوهیږې چې شین خالې هغوی تاته په وړکتوب کې په نامه کړې وه ،اوس شین خالۍ ستا امانت دی زه او اکادې په دې برخه کې کومه ستونزه نلرو خو خبره داده چې٠
زیړګل د شین خالۍ مور ته مخ راواړوه اورته بې وویل:
نو څه خبره ده کاکا ناوې؟
د شین خالۍ مورخپلو خبرو ته داسې ادامه ورکړه :
ګوره زیړګله ځویه، ته پدې پوهیږې چې ته دې په اکا او په موږ ډیر ګران بې ، موږ نارینه اولاد نلرو او موږ ته د اولاد حیثیت لرې ، موږ دا هیله لرو چې ته د پوهې او تعلیم خاوند شې اوکله چې درسو نه فارغ شوې که د خدای رضا وه بیا به د واده سرشته درته ونـیسو ، ته پدی برخه کې هیڅ تشویش مکوه او خپلو درسو ته دې پام ونیسه چې په تعلیم کې د همزولو نه بیرته پاته نشې٠

زیړګل ته هم د اکا فیصله ښه برېښېدلې وه او همدا وجه وه چې په ډیره ښه درجه بې د دولسم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ښوونځي د فراغت شهادت نامه تر لاسه کړه٠
کله چې زېړ ګل د دولسم ټولګي څخه فارغ شو ، تــره يې د زيړ ګل فراغــت هغه ته مبارکي وويله او دلوی خدای شکر يې ادا کړ چې د هغه هيله کوم چې زيړ ګل د تعلم او پوهې خاوند شي تر يو حده تر سره شوه٠

د زيړ ګل پام داوس لپاره د درسنو څخه فارغ او د کروندګرۍ په کارونو مصروف وه ،خو سره لدې کله کله د کانکو د ازمويني لپاره به يې په خپل پخوانۍ درسونو مرور کاوه او د فراغت په وخت کې به د رياضي ، کميا معادلې له ځانه سره حلولې او د مکتب د دورې نور مضا مين يې هم لوستل٠

څه مده ورسته زيړ ګل خپل د ښوونځي د دورې همصنفيانو ته په خپله حجره کې د ميلمستيا بلنه ورکړه ، د ښوونځۍ دوستانو هريو د تعليم د دورې خــپلې خاطرې خوږو او ترخو شيبو کيسې کولې او د ليسې د دورې د فراغت څخه يې خوښي څرګندوله ٠
د دوۍ کيسې او د زړه خواله تر ناوخته دوام وکړ ، په اخر کې د زيړ ګل يو نژدې دوست د هغه سره داسې پوښتنه شريکه کړه:

زيړ ګله !
څه تصميم لرې په همدې تحصيل قناعت کوې يا که غواړې چې تحصيلاتو ته دې ادامه ورکړې ؟
زيړ ګل په جواب کې ورته وويل:

ډيرې موهمې مسلې ته مو اشاره ورکړه ، ما پدې برخه کې کوم قاطع تصميم ندې نيولې ځکه د لوړو زدکړو امکانات يوازې په لويو ښارو کې امکان شته ، خو په هــر صورت کــې زه تصميم لرم چې د کانکور ازموينه ورکړم ، وګورم چې روزګار مو ږسره څه کوې د بلې خوا اکا مې هم دا نظر لرې چې زه بايد خپل تحصيلاتو ته ادامه ورکړم٠
صرف يو مشکل شته که چيرې زه د تحصيل لپاره مرکز ته لاړ شم دلته به د کورنې د سرپرستۍ مسله څنګه شي ، اکا ته هم هغه د ځوانې قوت ندی پاته د بلۍ خو د شين خالې څــخه لرې کيدل هم ګران دې ،په هر صورت يو ځل د کانکور ازموينه تر سره شې وګورو چې قسمت او نصيب مــو کوم لور ته بيايې او څه راسره کوې٠

شين خالۍ هم د زيړ ګل د مساپرې ترفداره نه وه او د زيړ ګل د جدا يې توان يې په خپل وجود کې نه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

لیده ،هغې به همیش د مور سره دا ویل:
زیړ ګل زمونږ د کار سرې دې خدای دې ژوندی لرې تل د پلار سره د دخمکو او مالدارې په کارونو کې ښه مرسته کوي ، زمونږ جوړ او ناجوړ ټول په هغه دي خدای دې د هغه سیوری لــه مونږ سره نه کموي.

زیړ ګل چې د شین خالې په مینه او انتظار کې شپې او ورځې تیرولې، د هغه په یاد به بې کله کله د زړه د سوزه داسې د مینې او محبت زمزمه کوله:

راشــه چې سپرلی دې شم ګلــزار دې شم
راشــه چې د بدې ورځې یار دې شــم
ستـــا د پـــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمــــه ورمه شمــه بهار دې شم

زیړ ګل د خپلې پاکې مینې په بریالیتوب متمئن وه او داسې به بې ویل:

نه شتــــه بلــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشــه چې مرهم دې شــم قرار دې شم
ته ما ته په مینــه مینــــه وګوره
زه دې سره لمبـــــه شمه انګار دې شم

هغه د خپلې پاکې مینې او اخلاص اظهار داسې کاوه:

مـــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشــه چې کاکل دې شم سینګار دې شم
مینه د اخلاصــــه سره خــــوند کوي
راشـــــه چې د مینې وفـــا دار دې شم

زیړ ګل چې د شین خالې جګه ونه ، هسکه غاړه اود پایزیب شرنګهار زړه وړی وه نو په اخر کې به بې د خپل دمینې سندره داسې ختموله:

هسکـــه غاړه زیب لرې امیــــل سره
راشـــه چې د سپینې غـــاړې هار دې شم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

شرنګ دې د پایزیب په زړګي ښــــه لګي
راشه چې پایزیب دې شم شرنګار دې شم

راشه چې سپرلی دې شم

راشـــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشـــه چې د بدې ورځې یار دې شــم

ستـــا د پـــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمـــــه ورېمه شمـــه بهار دې شم

نه شتـــه بلـــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشـــه چې مرهم دې شـــم قرار دې شم

ته ما ته په مینـــه مینـــه وګوره
زه دې سره لمبــــــه شمه انګار دې شم

مـــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شـم سینګار دې شم

مینه د اخلاصـــــه سره خـــــوند کوي
راشــــــه چې د مینې وفـــا دار دې شم

هسکـــــه غاړه زیب لري امیــــــل سره
راشـــه چې د سپینې غــاړې هار دې شم

شرنګ دې د پایزیب په زړګي ښـــه لګي
راشه چې پایزیب دې شـم شرنګار دې شم

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

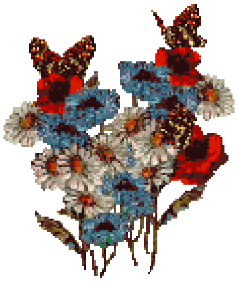

شپږمه برخه

شین خالی

زیړګل خپل د راتلونکي ژوند په فکر کې ډوب او کله کله به یې له ځانه سره ویل چې انسانان د ژوند په مختلفو پړاوونو کـې د مختلفو مسایلو ، کړکیچونو او پرابـلمونه سره مخامخ کیږي خو یوه او کامیابه خلک هغوی دي چې ددغو مسائلو ، مشـکلاتو او مـوانعـو په مقابل کـې د پوهـې او معقولیت نه کار واخلي ، که چیرې انسان د ژوند پـدې پړاونو کې معـقول دریځ او عملي ګامونه اوچت نه کړي بیا ورسته هغه فرصت نه ورته میسریږي.

زیړګل پدې سوچونو کې دې نتجې ته رسیدلی وه په هر ډول چې وي خپل تحصیلاتو ته باید ادامه ورکړي، هغه د راتلونکي ژوند د خوشبختیو اساسي لار په تعلیم او زده کړه کې لیدله ،او دا ورته جوته شوې وه چې دلوړو لاسته راوړنو لپاره باید لوړو زدکړو ته ځان چمتو کړي.

څه مده ورسته د هیواد په مرکز او ولایاتو کې د دولسم ټولـګیو د فاریغینو د کانکور د ازموینې نیتجه اعلان شوه ، زیړ ګل هغه همصنفیانو ته کوم چې دازموینې د نـیتجې خبر یې نه وه ترلاسه کړی خبر ورکړاو د خپلونژدی دوستانو کوم چې د ازموینې لپاره بـې امادګي ښودله ،دا هیله وکړه چې یوځای به د ازمــوینې لپاره درسی پروګرام په مخ بیـــایي په هــمدې اساس زیړګل خپلو ملګرو ته داسې وړاندیز وکړه چې دازمــوینې تر نیتجې پورې بـه هــر ورز د سهـار د نه بجو نه بیا د غرمې تر دولس بجو پورې ددوی حجرې ته راشي او د ازمویــنې په احتمالي پښتنو به ســره په شریکه کار وکړي.

د زیړ ګل د ا په موقعي وړاندیز د ټولو د تایــد او ملاتړ وړ وګرځید او هــره ورځ به په هجره کې یو ځای د فزیک ، کیمیا ،ریاضي معــادلې حلیدلـې او هــمدارنـګه د بیالوژي ، تاریخ ، جغرافیه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

، دیني اونورو مضامینو سوالونه بیرون نویس او دهغو لپاره بې مناسب جوابونه برابرول چې په ربنتیا سره هم د دوی دا هلو ځلو ښې پایلې اولاسته راوړنې د دوی په برخه کړي.

زیږګل همداسې چې د طب مسلک خوښیده په ډیرعالي نمرو همدې پوهنځې ته بریالي شو او نور ملګروبې هم د کارنکور آزموینه په بری پای ته ورسوله او د خپلو خوښې د پوهنځۍګانو په لستونو کې خپل نومونه ولیدل ،هغو یو بل ته یې د خپلو د زحماتواو لاسته راوړنو څخه مبارکی وویله او دخوشحالۍ اظهار بې کاوه.

زیږګل او د هغه ملګري په ډیره خوشحالي بیرته خپلو کلو او بانډو ته را ستانه شول او د خپلو بریاو زیری بې خپل دوستانو ، کلیوالو او د کورنیو غړوته ورکړ ،هغوی هم ددوی لاسته راوړنې ولمانځلې او هغو ته ئې مبارکي وویله.

زیږګل اوس د یو نوې حالت سره مواجه وه ،هغه پدې مسألې فکر کاوه او پدې پوهیده چې د منظم درسونو د تعقیب لپاره هغه محصلین چې د ولایاتو نه کومو پوهنځیو ته د بریالتوب چانس ترلاسه کړي وې باید د مربوطه پوهنځیو د پوهنتونو نو په لیلیه کې میشت شي ، هغه پدې فکر کې وه چې ددې په تلوبه څوک د کورنې جنجالونه حلوې او د هغوی جوړیا ناجوړ ته ځان رسوي، په همدې چرتونو کې ډوب وه چې تره بې ورته غږکړ.
زیږګله ځویه !
ته راځه چې څه ضروري خبرې درسره لرم.
زیږګل په بیړه ځان تره ته ورسوه او بعد له سلامه یې ورته وویل اکا څه مو ویل ؟
هغه په داسې حال کې چې شین خالۍ او د هغه مور هم هلته ناسته وه زیږګل ته د سلام د ځوابه وروسته داسې وویل:
زیږګله !
هغه لږ څه غلی شو بیا یې په داسی حال کې چې خپلې میرمن او شین خالۍ ته کتل زیږګل ته داسی وویل:
ته پدې پوهیږې چې په ژوند کې خوشبختي ، هوسا او ارام ژوند په خپله سړي ته نه راځي ، د دې لپاره چې سړې خپل هدف ته ورسیږي لازمه ده مطلب ته درسیدلو لپارکوشش وکړي او زحمت وباسي. زه ستا په تشویش او مشکلاتو باندې پوه یم ، ته زموږ له خوا هیڅ تشویش مکوه ،ته اوس کوشش وکړه چې هوښیار طبیب درنه جوړشي ، زموږ په کلو او بانډوکې ډاکترته ډیرضرورت

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

دی او ډاکتران پــه ولسونو کې د عــزت او اعتبــار خاوندان دي ، پــه موږ هم عـمر تیر شوي او ډاکتر ضرورت احساسوو ۰
دوهمه خبره داده چې د زمینداری کارونه بزګر په مخ بیا یې بیا هــم ستاسو د تحصیل ځای دومره لرې ندې ،ته کولی شې د هفته په رخصتیو کې کورته راشې ،او که بیا هم کوم مشکل وه بیا حتمي تا خبروو ، زه فکر کوم زه اوس داسې مشکل نه وینم چې هغه دې ستا د تحصیل خنډ وګرځې ،زموږ مشوره تاته همدا ده چې ته دې بې له کومې اندیښنې خپلو زدکړو ته ادامه ورکړې۰

د شین خالی مور هم زیړګل ته ډاډ ورکړ او وته یې وویل:
زیړګله ځویه !
اکا دې رښتیا وایې ته هیڅ تشویش مکوه ته بــاید زحمــت وباسې چې تانه یو هوښیار طبیب جوړ شې۰
زیړګل چې خپل تره او د هغه هرې فیصلې ته په درنو سترګو کــتــل ،تره ته یې په جواب کې وویل:

اکا څه چې ستاسو مشوره وي هغه ماته منظوره ده۰

زیړګل د ځایه پاڅید او شړی ئې تر ځان چارپیره کړه او د څارویو د راوستلو په تکل کې شو ، خوپه لار کې ئې د شین خالی نه د جدا کیدو فکرتکنی کړی وه ، د هغې څخه د جدائې تحمل ورته ګران وه خو هغه ته بله لار معقوله نه بریښیده ۰

شین خالی ته هم د زیړګل بیلتون د تحمل وړ نه وه ،خو د پــلار د فیصلې خــلاف یې هــم هغه نه شو ستنولی ،مجبوره وه د پلار فیصله ومنې او د زیړګل د بیــلتون د زغم او حوصلې توان پیدا کړي۰

څو ورځې ورسته د پوهنتون د درسونو د پیل موقه راورسیده ، زیړګل او د هغه ملګري یوه ورځ د مخه بازارته لاړل۰زیړګل د ځان لپاره نوې جامې ،جمپرونه او نوې بوټان راونیول تر څو د پوهنتون په ساحه کې یې د نورو محصلینو سره سیالي برابره وي،هــمدارنګه ملګرو یې هم د خپل ضرورت وړ شیان راونیول او د وعدې سره سم سبــا د وخته د زیړګــل دوی کره راغلل ، د زیړګل دوی په حجره کې نور دوستان او د کلي خلک هم د دوی د مخه ښې په مقصد راټول شوې وه۰

د زیړګل د ملګرو د رارسیدو سره سم د کلي اوسیدونکو ، سپین ګیرو او دوستانو یې هغوی ته د دوعا لاسونه اوچت او د لوی خدای له درباره څخه هغو ته د صحت او کامیابی هیله وکړه۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د شین خالۍ مور هم هغوی ته د دوعا لاسونه پورته کړ او د خـدای پامانې وروسته يې رړنې او به د ټوټکي په دود د هغوی پسې وشيندلې.
زيړ ګل او د هغه ملګرو خپل بيکونه ترغاړه او د ولایــت د مــرکز په لوري روان او هلته په بس کې سپاره او ورسته له دوه ساعته منزله د پوهنتون مرکزي ليليې ته ورسيدل.
د پوهنتون د ليليې په انګړ کې د محصلينو د هستوګنې د خونـو لست زړول شوې وه ، هريو د خپل د هستوګنې خونه ،د لباس الماري او د خوب ځای پيدا کړ او د نويو ملګرو سره يې معرفت حاصل کړ.
زيړ ګل چې زما نژدې ملګری او د زړه د رازونو يار وه ،ورسته له څو اونيو د هغه ليدلو لپاره لاړم ، هغه چې به هميشه د خپل د شين خالۍ د پاکـې مينې کيسې زما سره شـريکـولې زما په ليدو ډير خوشاله او د نوې ژوند د کيسو ورسته د شين خالۍ د بيلتون په هکله داسې ويل:

د فکر تـــال کـــې زنګيده ليونی
بيا پـــه زړګـــي مې وريده ليونی

زيړ ګل چې په رڼا او خوبونو کې د شين خالۍ خيره ورته په فکر او خيا لونو کې زنګيد له د خپل خوب کيسه داسې کوله:

ما مـــې د زړه ورته داغونه شميرل
دا بـــې پروا وه خنـــديده ليونی

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــما په ميـــنه پوهيده لیـــونی

ما چه اظـــهار ورته د مـــينې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړيده لیـــونی

او د خپل د مينې سندره يې داسې ختموله:

افغاني څومره ښې شيبې تيرې شوې
چې په مـــالت کې اوسيـــده ليونی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

لیونۍ

د فکر تـــال کـــې زنګیده لیونۍ
بیا پـــه زړګـــي مې وریده لیونۍ

ما مـــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونۍ

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــما په میـــنه پوهیده لیـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مـــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونۍ

افغاني څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

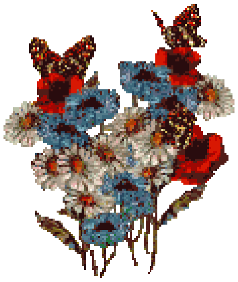

اومه برخه

شین خالې

زیړګل ورو ورو د ښاري ژوند ، د پوهنتون د ماحول ، نویو دوستانو ،ملګرو او استادانو سره اشنا کیده خو په هغه کې د کلیوالي ژوند تاثیرات او کرکتر د ورایه په سترګو کیده ٠
هغه هم د کلو او بانډو ژوند او د ښاري ژوند تــو پیرونه احساسول ،هلته په کلي کې د زمینداري او مالداری تر څنګ پرګنیزې مرا ودی او ورځنی چارې،دلته د علم او پوهې ماحول دا هغه تفاوتونه وه چې زیړ ګل ورسره نوی بلدیده ، هغه به کله کله دا متل کاوه چې وايي:
چیرته چې اوسې ، په خوی به د هغو شې٠

خو د زیړګل هغه ساده اوبې کبره ژوند سبب شو چې په ډیرلږ وخت کې ځانله ډیر دوستان او صادقه ملګري او اخلاصمندان پیدا کړي ٠
زېړګل د تحصیل په شرایطو کې د وخت په ارزښت او ماهیت ښه پوهیده ،هغه دا پـتیئلې وه چې باید وخت تري بې خایه تیر نشې ، هغه ته دا جوته شــوې وه چې د طب د مسلک لمړې یا مقدماتې کال د زحمت او د زیاره سره دي، ځکه چې پدې لمړۍ او دوهم سمسترونو کې د طبي نوو ترمنالوژیو سره اشنا کیدل او همدارنګه د انګلیسې ژبــه او لاتیني اصطلاحات په طب کې هغه اساسي او ضروري مطالب دي چې د هغو یادول په بنسټیزه توګه د هر محصل د پوهې او د هغه د راتلونکي ژوند اساس تشکلوي ، په همدې وجه هغه به تل د فراغت وخت د پوهنتون پــه کتابتون کې تیروه او هلته به یې مسلکي کتابونه متالــعه کول او د طب د علـماو د نظـریاتو سره هم اشنـــا کیده او هـمدارنګه په کتابتون کې به د ورځپانو جرایدو او مجلو څـــخه په استفادې د وطــن او ددنیا د حالاتو څخه ځان خبروه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

هغه د پوهنتون په ساحه کې د نورو اندیښــنو ، نظریــاتو اوداحزابو ترفــداراتو سره اشنا کیده ، د مختلفو نظریاتو پیروانو به ورسره سیاسې بحثونه کول٠

هر تنظیم به د خپل حقانیت او وطن کې دې ناخــوالو عوامل تشریــح کول او ویــل به یې چې ددې مشکلاتو او مطرحو مسایلو د حل لاره زموږ تګلاره ده٠
زیړګل به د هر چا نظر په غور اوریده خو هغه په وطن کې د مختلفو سیاسي جریاناتو سره موافق نه وه ،ځکه هغه دافغاستان دخلکو دیو متحد او مشترک حرکت طرفدار وه ،هغه به ویل چې د وطن خلک بلخصوص ځوانان په مختلفو ډلو او حلقو کې بېلیدل داد وطن په ګټه نه ده ، هر څومره چې د افغانسان خلک په خپلو کې سره یو موټې شي هغه زمــوږ دخلکو اودملک د ترقۍ په ګټه ده ،تنها یووالی دي چې کولاې شي موږ دبریالیتوبونو او ترقۍ لوړمعراج ته ورسوي ،نه دا دیوواحددین او ائېن خلک په مختلفو ډلو او تنظیمونو تقسیم کیدل٠

خو هغه د یو تعداد متعصبه کسانو چې د ژبې او قومونو اختلاف ته لمنه وهله ډیر بد بیني درلوده ، او د هغو سره یې په پټه او ښــکاره کینه او نفرت درلود هغه به ویل افغانستان د ټولو مشترک کور دی ،دغه کسان یا د پردو نوکران دې او یا هم ډیر ناپوه خلک دي کوم چې په ناپوهۍ سره زموږ په هیواد کې د نفاق تخمونه کري٠

ددی خبرو تر څنګ زیړګل دې نتجې ته رسیدلی وه چې د ا وخت هــغه باید خپلو درسي پرګرامونه تعقیب کړي تر څو د علم او پوهې له لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي٠

خو دداسې مصریفیوتنو سره سره زیړګل د اکا ، کاکا ناوې او شین خالۍ د فکر او اندیښنو څخه فارغه نه وه او همیشه به یې یادول او د هــر لمانځه وروسته هغو تــه دصحت اوسلامتیا دوعاوې کولې٠

په شین خالۍ هم د زیړګل د مساپرۍ اسر د وار ایه ښکاریده او کله کله به د هغه په چرت کې لاړه٠ هغې هر مازیګری د زیړګل د شوتلو پنډ او د ځارویــو راوستل د کلا انګړ ته په سترګو کې وه او همدارنګه په باغچه کې د هغه د لاس کرلې ګلان به یې په اوربل کتارول او د فکر د غلتولو لپار د خور لنډو سره وخت تیروه٠

زیړګل یو مابنام چې تمامه ورخ یې په درس او دخونې په د پاکولو او نظم راوستلو وار تیر کړې وه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ډیر سترې معلومیده ، په خپل چیرکت پریوت او د شین خالۍ پــه فکر کې بې هغه وختونه په زړه شول کوم چې هغې ته بې د زرګر د دوکان څخه خیالي چارګل رانیولــې وه او غوښتل بې چې شین خالۍ ته بې د کمکې اختر په مناسبت په اختر مبارکې کې ډالۍ کړي ،چې هغه وخت بې په لاره کې د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

خیالي چارګله
ښکلی چارګله شینو جانې له دې وړمه

هغه چې د شین خالۍ تورې زلفې ،ښکلی د غاړې هار او د جګې پوزې چارګل په سترګو کیده نو داسې به بې ویل:

زلفې بې تورې تور اوربل بې مزې دار دی نا
څومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل بې پاس په پوزې پرې دار دی نا
مین بې کړمه
دا پټ کاته بې په زړګې ویشتل کوینه

زیړګل ته د شین خالۍ د بنګړو شرنګهار ډیر خوندور کاوه او د هغو په وصف کې داسې زمزمه کوله:

د شنو شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ بې لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې دي د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې بې کړمه
شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروینه

او د خپلې د خوږ زړګې تسل بې په لاندې بیتو کې ختماوه:

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاریده
څومره ښاسته لباس کې وتې حال بې نور ښکاربده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ښايسته سور شال کليوالي ېږ په سر خور ښکاريده
نظره نه شي
دا افغاني لباس ېږ ځومره خوند لرينه

خيالي چارګله

خيالي چارګله
ښکلی چارګله زرو جانې ته دې ورمه

زلفې ېږ تورې تور اوربل ېږ مزې دار دی نا
ځومره ښايسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل ېږ پاس په پوزه پرې دار دی نا
مين ېږ کړمه
دا پټ کاته ېږ په زړګي ويشتل کوينه

د جلۍ شنه بنګړونه ډک سپين مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ ېږ ليوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې يې د خيا له ډير کبرونه دي
ستې ېږ کړمه
شرنګ د بنګړو ېږ عالمونه خبروينه

خيا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاري
ځومره ښاسته لباس کې وتې حال ېږ نور ښکاري
ښايسته سور شال کليوالي ېږ په سر خور ښکاري
نظره نه شي
دا افغاني لباس ېږ ځومره خوند لرينه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

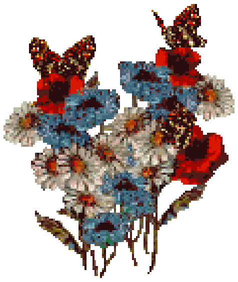

اتمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ دکیسو او بنډار نژدې ملګرې د هغې خورلنډې وې خو نژدې خوا خوږې د هغې مور وه چې د زړه خبرې به یې ور سره شریکولې ۰

شین خالې د زیړګل په لرې توب تل غمجنه وه چې دهغې دغـم احساس د هغې په ظاهري بڼه کې له ورایه څرګندیده، هغې د زیړګل په اړه یوه ورځ خپلې مور ته داسې وویل:

مورجاني !
ابا خو زیړګل ته ویلي وه چې هغه به د اونیو په رخصتیوکـې کلي ته راځي ، اوس خو شپږ میاشتې تیرې شوې دهغه د راتګ هیڅ پته ونه لګیده ،بیګا مې هم پریشانه خوبونه لیدلي، خدای دې وکړي چې ناروغه شوې نه وي ۰

مورې ورته په جواب کې وویل:
شین خالۍ ته ډیر چرتونه مه وهه ، هغه بله ورځ پـلار دې ددهقان سـره د ولایت بازار ته تللې وه ، د پـلار دې هغه په همغه ورځ د زیړګل سره په تیلیفون کـې خبرې شوې وې ، پلار دې ویل چې دهغه درسونه زیات دي او وایې چې هغه باید ډیر درس ووایې ځکه چـې د ډاکټري اول کـال ډیر زحمت پکار لري وایې که څوک په دې کال کـې بریالـی نه شي بیا نو ډاکټري د فاکولتې چانس له لاسه ورکوي ،همدا وجه ده چې زیړګل شپه او ورځ درس وایـې چې پـه خیر کامیابه او ښه ډاکتر ترې جوړ شي۰
او دا یې هم ویلې وه چې څو ورځې ورسته بې له خیره سره د دوو اونیو لپار رخصتي شروع کیږي

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

او کور ته راځي، ته چرت مه وهه او دوعا وکړه چې په درسو کې بریالی شي.

شین خالې ددې خبرې په اوریدو ډیره خوشاله شوه او په زغرده دزرڅانګې کورته چې د هغې نژدې خورلنډه وه او په راتلونکوڅو ورځو کې بې دواد ه تیاري نـــیوله ،هغې ته یې د زیړګل دراتلو خبر ورکړاو خپل د خوشالي احساس بې دهغې ترغوږوورساوه.

زرڅانګې وویل . زه هم د خدایه دا غواړم چـې زیړګل زما د واده پورې راشې خکه زیړګل خو به زما واده په خپل ښکلي اواز او سندرو نور هم ښکلی کـــړي ، زه همدا اوس مې پلار ته وایم چې هغه ته زما د واده کارت ولیږي.

دزیړګل هم د لمړې سمستر پرګرام په ډیر کوشش او زحمت پاې ته په رسیدو وه چې د سمستر په اخر کې د دوو اونیو درخصتې لپاره تیـــاري نیوله نو همدا وجه وه چې شین خالې ، اکا او کاکا ناوې ته دسوغاتونو د اخستلو په نیت دخپل دخونې د ملګرې سره ښارته وتلې وه او دعلاقې وړ سوغاتونه یې هغو ته راونیول.

شین خالې چې د بنجاره سینګارډیر خوښیده، هغې ته یې شنه او سره بنګړې، جامې ښکلي ټیک او ډیر نور بنجاري سامان ، او همدارنګه د کاکا ناوې ته ښکلي شین رنګه شال او تره ته بې ښکلي پالاوې لنګې راونیوله او ټول بې په مناسب ځاې کې ځاې پرځاې کړل تر څو پس له شپږ میاشتې مساپرۍ د هغو زړونه د سوغاتونو په ورکولو خوشاله کړي.

څو ورځې وروسته د زیړګل د لمړې سمستر درسونه پای ته ورسیدل او دخپلو هلوځلو او زیارڅخه راضي معلومیده داسې احساس بې کاوه چې هغه څـــه چې یې پتیلې وه پـــه همغه ډول یې درسونه تعقیب او د نتجې څخه یې راضې وه خو ددې رضایت او خوشالۍ تر څنګ دا چې سبا کلې ته روان وه او پس له څو میاشتو بیا دا موقعه ترلاسه کوې چې خپل کلو بانډو ته ځې د ډیري خوښې شیبې شمیرلې او دځانه سره به یې ویل چې څنګه به سبا ځـان د موټرو تم ځاي تـــه رسوي او کله به بیا په خپلو کلي او ځمکو ګرځي او د شین خالې خیا لې اوربل ته بـــه په باغچه کې ښایسته اورنګارنګ ګلان کري.

سهار زیړګل د سهاردلمانځه ورسته خپل بیک چې تیر ماښام یې د سفر لپار جوړ کړي وه تر غاړې کړ اودخپلو د خونې د ملګر څخه یې چې هغوی هم د رخصتبو څخه په ګټه اخستو خپلو کلو او

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

کورو ته روان ول خدای په اماني و اخیسته او د خپل ولایت د موټرو تم ځای ته روان شو ، د بس په تم ځای کې یې د خپل ولایت ډیرې اشنا څیرې تر سترګو شوې خو د زرشانګې پلار یې دورایه وپیژانده او د هغه سره تر روغبړ وروسته دواړه په بس کې څنګ ترڅنګ چوکیو کې کینا ستل او د لارې ملګري شول.

په لاره کې زیړ ګل د زر شانګې د پلار څخه مرکز ته د هغه د راتګ وجه وپوښتله او ورته یې وویل :

کا کا خیریت خو به وه څنګه مو دلته پیښه شوې وه ؟
هغه په جواب کې ورته وویل:

زیړ ګله !
ښه شو چې و مې لیدلې ،ما فکر کا وه چې تا به زه څنګه پیدا کوم ،ښه شو چې خدای دلته را پیدا کړې. هغه د بس په اخره څوکې کې چې ناست دې هغه ځما ځوم دی او د کوز کلي د زمانخان اکا ځوی دې او هغه تورسرې چې وینې یوه یې زرشانګه او هغه بله یې مور ده.

مور دلته د واده خرید ته راغلي وو ، خرید مو وکړ ، که د خدای رضا وي بله اونۍ د زرشانګې واده دی ، ښه شو چې ته راغلې چې د واده په کارو کې برخه راسره واخلې ،تا خو همیش د کلي په مړي او ژوندي کې کلیوالو ته ځان رسولی دې بس د میلمنو پالنه او هغو سره د ګپ ،شپ او ټنګ ټکور دنده مو تاته درسپارلې ده.

زیړ ګل ورته په لمړي سر کې د خوښی مبارکي وو یله او بیا یې ورته اطمینان ورکړ او وې ویل :
تاسو بیغمه او سۍ کا کا زه کارونه جوړوم.

په همدې ډول تر کلي پورې دواړو د زړه خواله وکړه او پس له څه مدې منزله کلي ته ورسیدل او د بس څخه کوز او د کلي په لو ر روان شول.

زیړ ګل کلي ته د رسیدو مخکې د امین اکا په دیره کې د کلي د ځوانانو سپین ګرو او نورو او سیدونکو ګڼه ګونه تر سترګو شوه.
هغه ځان په چټکی ورساوه چې ګوري د سواد او زدکړې استازي کلي ته راغلي تر څو د بیسوادی د له مینځه وړولو لپاره سرشمیرنه وکړی چې څو مره ښځینه او څومره د کلي نارینه او سیدونکي چې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د سواد د نعمت څخه محروم دي ددی کورسونو د تعقیبولو لپاره چمتو دي۰

د کلي اوسیدونکو د زیړګل په لیدو خوشاله شول او د هغه د هرکلي لپاره مخې ته ورغلل۰
پس له روغبړه زیړګل په احوال ځان خبر کړ او ټول د زیړګل د اکا باغچې ته راغلل او هلته زیړګل خپل کلي والو ته داسې ویل :
درنو خویندو او ورنو !
سواد او پوهه دا هغه د خداې لوی نعمت دي چې لوی خدای په خپلو بنده ګانو که نر وی یا ښځه فرض ګرځولی دی، زموږ د پاک او سپیڅلي دین مشهوره لار ښونه او حدیث مبارک دي چې وائي علم زده کړه که څه هم په چین کې وي ۰ دا چې او س موږ ته په کلي کی داسې موقعه برابریږي د خوښۍ ځاي دي چې زموږ د کلي هغه خویندې او ورونه چې دا فرصت ولری ځان په دې کورسونو کې شامل کړي ،ترڅو په راتلونکو میاشتو کې د سواد او زده کړې د نعمت څخه بهره مند شي۰
زما د سواد اموزۍ استازو ته دا وړاندیز دي چې د کلو دښځینه کورس لپاره دي زموږ د کلي د زمان اکا لور زرڅانګه چې یوه تعلیم یافته خور ده د ښوونکې په توګه وګمارل شي ۰

د کلي ټولو اوسیدونکو د زیړګل خبری تاید او لاسونه یې ورته وپړکول۰
استازوهم د زیړګل دا وړاندیز و مانه او د زرڅانګې د پلار څخه یې هیله وکړه چې د زرڅانګې موافقه پدې برخه کې د یو درخواست په ډول ولیکي چې موږ یې نور قانوني مراحل د خلاصولو ورسته په دې دنده وګمارو او د نارینه کورسونو لپاره تکړه استاد حبیب الله خان دي چې دلته تشریف لري تاسو ته معرفي کوم۰

د پروګرام ورسته زیړګل د کلا انګړ ته ننوت ، شین خالۍ او کاکا ناوی چې دمخه د هغه د راتګ څخه خبر شوي ول مخې ته راغلل او دهغه سره یې روغبړ وکړاو په لیدو یې ډیر خوشاله شول۰
شین خالۍ هم د غرمې ډوډې تیاره کړې وه او ټول یو ځاي په دستر خوان کیناستل او د غرمې ډوډې یې نوشجان کړه۰
د شین خالۍ مور زیړګل ته ویل څنګه شوه ځویه درسونه دې خداې دې وکړې چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې وي ؟
زیړګل ورته په جواب کې وویل :
موري بې زحمته سږې مطلب ته نشې رسیدلای ، زه د خپل زحمته راضي یم ، ښې نمرې مې تر لاسه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

کړي ،تاسې بېغمه اوسې ما باید زحمت ویستلې واې٠
د کاکا ناوې وویل٠ شکر چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې ده تل خوشاله او برياى اوسى٠

شین خالۍ هم د زیړګل په برې خوشاله وه ،پس له دوه دې زیړګل د شین خالۍ سوغاتونه د بېکه راوویستل او ورته یې په ډېره مینه ډالي کړل او همدارنګه د کاکا ناوی شال یې هم د هغې پر اوږو هموار کړ او د اکالنګۍ هم ورکړه چې اکا کورته راشي او هغه ته یې پر سر وتړي چې هغو هم د زیړګل سوغاتونه په ډېر خوښې ومنل او د هغه څخه ئې مننه وکړه٠

پس له څوشیبو خوږو کیسو او خبرو شین خالۍ د زرځانګې د واده خبر زیړګل ته ورکړ او د هغې دا هیله یې هم ورته وویله چې واده ته به یې ښکلی شعر جوړوي چې بیا په واده کې ئې په سندرو کې ووائې٠
زیړګل د شین خالۍ دا هیله ومنله او خپله شړې یې تر خان چارپیره او د داما ن څمکو ته د اکا د لیدلو په مقصد ووت٠
زیړګل د دامان څمکو ته نژدې په یوه وړه غونډې کیناست او داسې زمزمه یې تر خولې شوه:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

زرځانګه چې د شین خالۍ نژدې خورلنډه وه او زیړګل ته یې ورور ویلی وه زیړګل د هغې د راتلونکې په اړه داسې هیله لرله:

پل دې بختورشه ناوې مینه کې دې کورشو
نوې اشنایي شوه نوی بل د مینې اورشو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چیرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او دهغې د واده محفل یې داسې تمثیلوه:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښي دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او په اخر کې د هغې د خوشبختي لپاره داسې دوعا کوله:

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصيب
کوردې بختور شه خور اشنا دې شه طبيب
اور يې چې بلیږی پاک الله يې شي قريب
وی دی په امان کې افغاني ښکلې بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مينه کې دې کورشو
نوې اشنايي شوه نوی بل د مينې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چيرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښي دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کور دې بختور شه خوږ اشنـــا دې شه طبیب
اور يې چې بلیږی پاک الله یې شـــې قریب
وی دی په امان کـــې افغـاني ښـــکلی بشر
پـل دې بخـتور شـه ناوې پـــل دې بختـور
*** ***

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

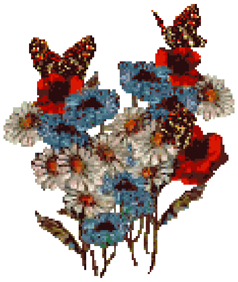

نهمه برخه

زیړګل ته د دوؤ اونیو رخصتي بیا دا موقعه برابره کړه چې د پخوا په شان د کلیوالي ژوند څخه بهرمند شي او د کلیوالو سره راشه درشه ولري ، په غم ،ښادۍ او ورځنۍ ژوند کې د هغو سره کور او کلي شي او همدارنګه د اکا سره د کـرنې او مالدارۍ پـه برخه کې مـرسته وکـړي او خپل د راتلونکی ژوند د ملګرې شین خـالۍ د ارمانو او هیلو د تر سره کـولو لپاره د هغې په چوپړ کې وي.
شین خالۍ د زیړګل څخه دا هیله لرله چې د هغې د خـورلنډې زرخـانګې په واده کې د هغه د پلار سره نژدې سلاکار او سي ځکه چې زرخانګې مشر ورور ندرلود همدا وجه وه چې د هغه څخه دا تمه لرله چې هغه به د زرخانګې د پلار نژدې مرستندوی وی. زیړګل هم دا پتیله وه چې د واده په مراسم او تیارۍ کې د زرخانګې د پلار سره مرسته وکړي.

مابنام کله چې زیړګل څاروي د کلا انـګړ ته راوستل نو په شین خـالۍ یې غږ وکړ چې څاروي په خپلو ځایو کې وتړي تر څو د هغو لپاره آذوقه برابره کړي.

شین خالۍ او د هغې مور په ګډه څاروي په خپلو ځایو کې وتړل ،زیړګل چې د شوتلو پنډ تر شا او لور یې په لاس کې وه لمړی یې د شوتلـو پنډ د وچو وښو تر څنګ تـراوړې ښکـته کړ او لور یې د دیوال په د رزکی خښ کړ او بیا یې شوتله د وچو وښو سره ګـډه کـړه او د څـارویو مخې ته یې په کافي اندازه واچوله او خپل څادر یې چې شوتلـه پکې راوړې وه و څنډه او د کـور په انګړ کې چې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سنبال شوی ؤ کیناست.

شین خالۍ په بیړه چاې تیار او په پتنوس کې یې د تورو چایو پیاله د مساله دارې ګوړې سره د زیړ ګل مخې ته کیښود.
یو څه شیبې وروسته د شین خالۍ پلار او مور هم راغـله او شین خالۍ د هغو مخـې ته هم د شنو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

چایوډکې پیالې کیښودلې.

زیړګل د تورو چایو ځښکل عادت درلود ،مګـر د شین خالۍ مور او پلار دشنو چـایو ځښکل غوره ګڼل او ویل به یې چې د شنو چایو ګټې ډیرې دی خو شین خالۍ بیا دومره سر پری نه خوږاوه هغې ته که تور چای وه او که شین توپیرنه درلو د ،څـه چې به تیار وه هغې به ځښل خو بیا زیړګل او د شین خالۍ مور او پلار ته خپل د خوښې چای عادت ګرځیدلی وه.

زیړګل د چاې اخـري پیاله پـه سر واړولـه چې د کـلي د ملا د الله اکبر آواز پـورته شو ټـولو د جل جلالهو اواز تر خولې وخوت ، زیړګل ځادر او اکایې شړۍ په اوږه کړه او د جومات په لور روان شول ترڅو د ماښام لمونځ په جمعه وکړي، دوې په ځغرده ځان جماعت او د جمې لمونځ ته ورسوه.

په کـلي کې د ماښام لمانځه ته د کلي اوسیدونکي حتمي جـومات ته راتلل ، په تیره بیا د کلي سپین ګیری اوخوانان ځکه چې دورځی له خوا ټـول دکار او غریبۍ لپاره د کـلي څخه بهر وتل ، ځوک به د بزګرۍ په کارونو بوخت وه ، ځوانان به د تعلیم او زده کـړی لپاره ښوونځیو ته تلل ، په کلي کې تنها د کور میرمنې او واړه ماشومان پاته کیدل چـې په خپلو کې بـې راشه درشه لـرله او همیش بې بنډارجوړ وه خوددی بنډارو ترڅنګ د کوردکارونو سنبالول ، دجامو پریمینځل ، پخلي او نور ډیر مصروفتونه وه چـی د کور ښځو هم په ډیـر زحـمت او کـړاونوورځنـۍ چارې تر سره کولې.

سبا د زرخانګې پلا ر، زرخانګه د شین خالۍ کورته واستوله چې وګوري که چیری زیړګل او تره یې په کور وي ترڅو د واده په اړه د هغو سره خپل پروګرام شریک کړی.

د زرخانګې کور د شین خالۍ د کور په څو قدمې کې وه پـدې توګه په کلي کې د دې دوؤ کورنیو تـک راتګ دکلی نورو اوسیدونکو په پرتله ډیرؤاو ښې اړیکې یې ساتلې.

زرځانګې د زیړګل او د هغه د اکا شتون پـه کورکې خپل پـلار ته خبر ورکړ.هغه هم دځایه پاځید ، پګړۍ یې په سر وتړله ، واسکت یې واغـوست او خپله تور بـخنه شړی یې تـر ځان چار پیره کړ او د زیړګل د کور په نیت روان شو او هلته په رسیدو د هغو د کور ور وټکوه.

زیړګل د کلا ور خلاص کړ او د زرځانګې د پـلار سره یې روغبړ وکـړ او هغه تـه یې کورته د ننوتلو بلنه ورکړه اود کور په انګړ کې ورته ځای برابر کړ.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

زیړګل ، دزیړګل اکا ، شین خالۍ او کاکا ناوي هم د هغه هرکلي ته راغله او د هغه په مخامخ لوري کیناستل .
د روغبړ نه وروسته شین خالۍ د چای د جوړولو لپاره لاړه او دوي خپل خبري د زرځانګې د واده په اړه پیل کړې .
په پیل کې د زیړګل آکا د زرځانګې د پلار څخه داسې وپوښتل ؛
لعل میره !
څنګه شوه د زمانخان آکا سره مو د واده په اړه څه وکړل او څه نتجې ته سره رسیدلي یاست ؟
د زرځانګې پلار ورته په ځواب کې وویل:
آکا ، که رښتیا راباندې وایې معامله خو جوړه ده ، داسې د جنجال یاستونځی کومه خبره نشته ،زمانخان هم بد سړی ندې، که څه هم د زرځانګې مور یو څه اضافي بوجونه پر هغو ایښې ؤه، خو کله چې زه خبر شوم ما د زرځانګې مورته قناعت ورکړ ، اصلي خبره خو داده چې زرځانګه زمورږ یوا ځینی لور ده ، مورږ بل اولاد یا وارث نلرو ،اوس که مورږ په ځوم دا بې ځایه مصارف او بوج واچوو نو دهغو راتلونکی ژوند به د کړاونو سره مخ شې چې دا خبره ما د زمانخان سره هم شریکه کړه اوورته مې وو یل څرنګه چې مو زړه وې، د استاسو خپله معامله ده او زه نه غواړم چې پدې برخه کې کوم شرط یا بوج درباندې کیږدم ، دبلې خوا د زمانخان آکا دې هم کور اباد وې پوه او مشر سړی دی ، هغه زما ددي فیصلی څخه مننه وکړه او راته یې وویل چې دا زمورږ او تاسو د خوښی او دوستی خبره ده ،ستاسو دی کور آباد وي خو مورږ هم خپل هوس اوآرمان لرو ، زمورږ هم دا هیله ده چې زمورږ واده او دا خوښی په ښه شان سره تر سره شې ،تاسی تشویش مکوی مورږ د کلی رسم او رواج نه سترګې نه شو پټولی هغه څه چې لازمه او زمورږ په وس کې پوره وي هغه مورږ خپله هم دا تکل لرو چی زمورږ د اولادونو دا خوښې په پوره درنښت تر سره شې .

د شین خالۍ مور په آخر د خبرو کې داسې وپوښتل؟
لعل میره آکا ، د واده ورځ او نیټه مو وټاکله ؟
د زرځانګې پلار ورته په جواب کې وویل:
هو د واده ورځ مو معلومه ده ، راتلونکې د جمعې په ورځ که دخداې رضاوې واده د ی ، همدا وجه ده چې آکا ، زیړګل او تاسو سره د مشورې لپاره راغلی یم ترڅو د واده په تنظیم کې له ما سره برخه واخلۍ .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

په همدي ډول لعل مير آکا ، زيړګل ، او د شين خالۍ مور او پلار دواده پروګرام جوړ اودې پايلې ته سره ورسيدل چې د ښځو مراسم دې د زرخانګې دوی په کور او د نارينه و لپاره د شين خالۍ دوی په کورکې ځايونه برابر شې او ميلمنو ته د ډوډۍ جوړولو او پخلي کارونه دې هم دلته تر سره شي ٠

کله چې د زرخانګې پلار د زيړګل او دهغو د خپلوانو د مرستو او ژمنی وعده تر لاسه کړه نو دهغو نه په خوښۍ سره د خپل کور په لور روان شو ٠
زيړګل هم خپل ځادر په اوږه کړ، لور او بيل يې واخيست او د باغچې په لور روان شو ٠هغه د زمانخان اکا ځوی يا د زرخانګې کوژدن ا باسين له ورکتوب څخه پيژنده ، هغه به هميش پالاوۍ لنګۍ تړله او جګه شمله به ګرځيده ٠ نو کله چې په باغچه کې په کار بوخت شو دا زمزمه بې تر خولې شوه:

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

دزيړګل څخه شين خالۍ هيله کړې وه چې دزر خانګې واده ته به ښکلې شعر جوړوي چې دا زمزمه د زيړګل لپاره ښه الهام وه کوم چې د هغې په واده کې يې ډالې کړي ، زيړګل د هغې کلېوالې حسن ، خصلت او همدا رنګه د واده شپې ته داسې هيله لرله:

ناوکۍ خومره ښه ښکاريږي
په ناز همزولې يې ګډيږي
د هلک کورپرې ابادېږي
په خپل ښايست کې يې خصلت کليوالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

زيړګل د هغې ښکلا او حسن بې داسې تمثيلوه:

ناوې ښايسته لکه د ګل ده
څه د ښايست يې جلوبل ده
دا خوش بويي يې د سنبل ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ځو مره ښایسته د غاړې هارېي طلایي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

د ا باسین او زرخانګې د نیکمرغي لپاره یې داسې هیله لرله :

ناوکۍ پـــل دی بختـــور شه
شپې دې برات ورځ دې اخترشه
ژوندمـــوروښانه لکه لمر شه
دا زمونږ هیـله ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

او په اخر کې یې دا دوعا هغو ته د زړه ووتله :

ښه اورېد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لري هم قریب شه
مینه مـو ګـــل اوعندلـــیب شه
اوسۍ خوشالـه دا ډ الۍ د افغاني ده
د شمـــله دار هلک ښـــادي ده

ډ الۍ

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمـله دارهلک ښـــادي ده

ناوکۍ ځومـره ښه ښکارېږي
په ناز همـــزولې یې ګډېږي
د هلک کورپـــرې ابـــادېږي
په خپل ښایست کې یې خصلت کلیوالي ده
د شمـلـه دار هلک ښادي ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ناوې ښایسته لکه د ګل ده
څه د ښایست یې جلوبل ده
دا خوش بویي یې د سنبل ده
ځومره ښایسته د غاړې هاریې طلایي ده
د شمـلـه دارهلـــک ښادي ده

ناوکۍ پــــل دی بخــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوند مـــورو ښانه لکه لمر شه
دا زمونږ هیـلـه ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

ښه اورېد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لرې هم قریب شه
مینه مـو ګــل اوعندلـــیب شه
اوسۍ خوشالـه دا ډ الۍ د افغاني ده
د شمــــله دار هلک ښــادي ده

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

لسمه برخه

شين خالۍ

د زرغانګې او اباسين د واده انګازې پــه کلو او بانډوکــې خپرې شوې وې ،شين خالۍ هم د خپلې خورلنډې واده ته تياري نيولې وه ، هغه په تيره اونۍ کې د زيړ ګل او مور سره دولايت بازار ته تللې وه او ځانله يې د بزاز له هټۍ څخه دجــامو لپاره دخپلې خــوښې ټــوکر او د بنجارې د دوکان څخه رنګارنګ د سينګار سامان رانيولی وه٠

د اباسين پلار زمانخان اکاهم د اباسين او د زرغانګې د واده لپاره پوره تياري نيولې وه او دکلي د نائي په لاس يې ټولو کليوالو ، لرې او نژدې دوستانو ته د واده دبــلنې کارتونه او خبر ليږلې وه او هغوته دميلمستيا پروګرام جــوړ او د هغو د خــوشالۍ لپاره يې مشهوره هنري ډله رابللې وه او دکلي څخه بهر يې دامين ماما د ديرې ترڅنګ پــه يوه شديارە ځمکه کې ورته ځای برابر او هغه ځای يې په کټونو ګلمونو او توشکو فــرش او پــه ګيسونو دشپې له خوا روښانه کيدو لپاره يې ځوانان په کارګمارلي وه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د کلي نائې ګلاجان چې په ګلاجاني مشهور او د غلام بابا ځــوې ؤ يوه ورځ د مخه د زمانخان اکا د کلا په انګړ کې ميلمنو ته د پخلي تياري نيولې وه، هغه داسې چې خپل لوی او واړه ديګونه او نور د اړتيا وړ سامان چې په هر واده کې بې ترې کار اخيست له ځـانه سره راوړې ؤ او د پخلي لپاره بې ثو ځايه لوی او واړه نغري جوړ کړي ؤ او همدا رنـګه بې پـــه لويو او ورو ډيګونو کې وريجې په ګرمو اوبو مينځلې او د نرميدلو لپاره بې په اوبو کې ساتلې وې ، غوښه بې هم برخې برخې يخني او نرمه کړې وه ترڅو ورسته بيا د نورو کارونو لپاره پوره وخت ولري٠
په رښتيا سره هم ټولو کليو الوا د واده ميلمنو ته ميلمستيا اوهغو ته خوندور خواړه برابرول پوره زيار اومنډې په کارلري چې په کلو او بانډو کې د نائيانو دا زيار د ستايلو وړ دي٠

ګلاجان او نورو دآشپزي ګـروپ سهار دوخته د کلی د نـائې تر لارښوونی نغري بار او د هر رنګ خوراکونود پخولو کار پيل کړې وه ، دوه درې ډوله پلونه ، قورمه ، کوفته٠بنډی ،بانجان بوراني ،سابه ، چپس ،او سلات او ډيرنور هغه حتمي خوراک وه چې تر مازيګره بايد جوړ شوی وای٠ مازديګر کرار کرار کلي ته د ميلمنو راتګ پيل شو چې د زمانخان اکا ، اباسين او د کلي د سپين ګيرو له خوا ورته هرکلی ويل کيده او د ځوانانو له خوا ټا کل شوي ځای ته چرته چې د ميلمنو لپار جوړ شوی وه بدرګه کيدل٠

ټاکل شوي کسانو به ميلمنو ته دلاس مينځلو اوبه وروړلې او نور ځوانانو به د دستر خوان په خوړو خوړو سمبالوه او ميلمانه به ډلې ډلې راتلل او ډوډی به يې نوشجان کوله او بيا به د امين ماما د ديري په لور د سيل لپاره تلل٠
کله چې د ډوډی پروګرام خلاص شو نو د امين ماما د ديرې ترڅنګ د ميلمنو لپاره مو ظفو کسانو چاې اوبه او چلم ګرځاوه ترڅو د ميلمنو احترام يې ساتلې وې٠

د کلي او ميلمنو په خيروکې د خوشالۍ روحيه دورايه څرګنديده اوښايسته ګڼه ګونه وه٠ څه شيبه ورسته سازيانو د موسيقی د آلو په سورولو پيل وکړ اوبيا ګل محمد استاد چې په ګلکي مشهور وه او په سيمه کې د ښه شهرت خـاوند وه ارمونيه تر غاړه کړه او همدا رنګه د يارمحمد استا د د تبلو اواز د کـلي او سيمی د خـلکو تر غـوږ شو٠ سازيانو په وار سره دبهارې، بيرمي، بياګ، کستوري، کليان، اسا ، او جـوګ پـه راګونــو کې دمقام ، غزل ،لنډۍ ،چـاربيتي،لوبې ، بګتۍ او دا ستانونه په خپلوخوږو اوازونو کې راغلو ميلمنو او تماشا چيانوته اوړول٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

څو شیبې وروسته زیړګل هم د شین خالۍ د خورلنډې زرځانګې په کور کې چې د ناوې خپلوان او خورلنډې په واده راغلې وې، د ډوډۍ او نورو مراسمو ورسته د خپل اندیوالانو سره د اباسین دلیدو او هم د سیل په مقصد د زمانخان اکاکلي ته راغلل٠
د زیړګل دوستانو د هغه په لیدو هغه ته ښه راغلاست ووایه او د هغه څخه یې هیله وکړه تر څو ددوی د خوښۍ لپاره سندرې ووایې ، که څه هم زیړګل په اوله کې رضایت نه ښوده نو چې کله اباسین د هغه څخه هیله وکړه نو بیا یې ارمونیه خپله کړه او دې سندرې په ویلو سره چې شعر خپله ورته جوړ کړی وه خپل اواز پورته کړ٠

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د اباسین هلک ښادۍ ده

ددې سندرې په اوریدلو سره د واده ګډون کونکو کې شور او احساسات نور هم زیات شول او ټولو ورته په خوشالۍ لاسونه وپړکول او د واده فضا نور هم توده شوه٠ زیړګل یو څو نورې سندرې وکړې او ورسته یې د دوستانو د تشویق څخه مننه وکړه او د ملګرو سره په کټ کیناست٠
په همدې ترتیب د شپې تر ناوخته پورې د واده نور مراسم د سازیانو په خوږو نغمو او سندرو دوام وکړ او ورسته میلمانه په احترام او عزت رخصت او د اباسین دواده خوږه شپه ورته خوږه خاطره پاته شوه٠

سبا دورځې ساز او د واده مراسم ادامه درلود ، مازدیګر ډولۍ جوړه شوه او دکلي ځوانانو ډولۍ جګه او د ساز په بدرګه دناوې د راوستلو په نیت د لعل میر اکا د کور په نیت روان شول٠
کله چې ورسیدل دکلي ملا د سپین ګیرو او میلمنو په ګډون د اباسین او زرځانګې شرعي نکاح وتړله او د کلیوالو او د واده ګډون کوونکو په ګڼه ګوڼ کې په ډیره خوښۍ او خوشالي ناوې په ډولۍ کې سپره او د زمانخان اکا خوښي تر سره او آباسین خپله کوژدنه په کاله کړه٠

کله چې د واده مراسم خلاص شول زیړګل د خپلې باغچې په لور روان شو تر څو د ګلونو او ترکاریو خبر واخلي په لاره کې یې د خپل واده په فکر او سوچونو هم غرق وه چې د باغچې په رسیدو یې د شین خالۍ په یاد دا زمزمه په خوله شوه:

دزړه باغچه کې درته ګل کرمه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـدې دلبرې
دګلو سیل لــه بـه راځــې دلبرې

زیړګل په خپل تصور کې شین خالۍ ته داسې پیرزوینه لرله:
د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښــا پیــریو پــکې ټـال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې دلبرې
دګـــلو سیـــل لـه بـه راځې دلبرې

او د شین خالۍ ښځه بې دا تمه لرله :
زما د پــاکې مینې ښکلي بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلي بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې دلبرې
د ګــلو سیل لـه بـه راځې دلبرې

او پرهغې یې داسې سپارښتنه کوله :
زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بـاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خــزانه به ســاتې دلبرې
دګلو سیـــل له به راځې دلبرې
او په آخر کې یې د خپل د زړه هیله په لاندې بیت ختم او خپل د زړه خبرې یې شین خالې ته په سوچونو او خیالونو کې داسې ډالۍ کړې :

ترڅو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې دلبرې
د ګــلو سیل له بـه راځې دلبرې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د زړه باغچه

دزړه باغچه کــې درتــه ګل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـدې جانانه
دګلو سیل لــه بــه راځــې جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښــا پیــریو پــکې ټال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې جــانانه
دګــلو سیــل لـه بـه راځې جانانه

زما د پــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې جانانه
د ګــلو سیل لــه بـه راځې جانانه

زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بـاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خـزانه به ســاتې جانانه
دګلو سیــل له به راځې جانانه

ترخو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې جانانه
د ګــلو سیل له بـه راځې جانانه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

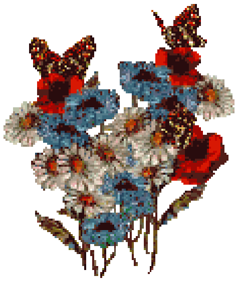

یوولسمه برخه

شین خالۍ

د زیړ ګل د دوو اونیو رخصتي په ختمیدو وه، خو د کـلو او بانډو د خوږ او ساده ژوند او د خپلې کوژدني شین خالۍ څخه بیا لرې کیدل ورته ګـرانه خـبر وه٠خو بله چاره یې نه وه ،هغه د خپل روښانه راتلونکې په هیله دا پټئلې وه چې خپلو زده کړو ته ادامه ورکړي،په همدې هیلې مازیګر یې خپل داړتیا وړ شیان راټول او په سفري کڅوړه یا بیک کې ځای پر ځای کړل٠

سهار دلمانځه وروسته زیړ ګل د اکا ،کاکاناوې، شین خالـۍ او دکلي نژدی انډیو الانو څخه خداې پامانۍ اودوعا ترلاسه کړه اودولایت دمرکز په نیت روان اوبیا دهغه ځـایه په بس کې له څوساعته مزل وروسته ځان د پوهنتون لیلیې ته ورساوه٠
کله چې لیلیې ته ورسید ، د خونې انډیولان او یوشمیر همصنفیان یې هم دهغه تر مخه د رخصتۍ څخه راغلې وه چې دزیړ ګل په لیدوله ځایه پاڅیدل او دهغه سره یې تو د روغبړ وکړ٠

زیړګل لمړی خپل کالي په الماری کې ځـاې پر ځاې او بیا یې خپله بستره او الماري تر نظره تیره کړه او تر هغه وروسته دخونې د انډیوالانو سره ددوو اونیو د رخصتیوخاطرې شریکې کړې چې د دوی دا بنډار تر ناوخته پورې دوام وکړ٠
ماښام زیړګل دسباورځې درسي مواد برابر اوسها ر دخپلې پـوهنځې په لور روان شواو د خپل ګروپ د نورو محصلینو سره یو ځای یې په درسونوپیل وکړ٠
زیړګل په همدې ورځ د پوهنځې دتدریسي ښانګې څخه دنـوی سمستر درسي پلان تر لاسه کړ تر څو ددغه پرګرام په اساس خپل ځان عیاراو ددغه فرصت څخه پوره ګټه واخلي٠

په همدې ترتیب زیړګل هره ورځ د پوهنتون په چاپیریال او محیط کې د نوو درسونو ، استادانو، سیاسي او ټولنیزو مسایلو سره آشنا کیده چې پـه هغه وخـت د پوهنتون په ساحه کې مختلف

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

تنظمي اوحزبي فعالتونوجريان درلود او هـر تنظيم كوشش كوه چې خپل صفوفوته ځوانان جلب كړي٠
مختلفو تنظيمونو مشخصې موضوعګيرى او نظرياتو لپاره كاركاوه چې دكلوبانډو ،ولاياتو ، مملكت او په نړى كې دخلكو اوحكومتونوسيا ستونوپه اړه هرې ډلې خپل نظريې ثرګندولې٠
اكثرا دا بحثونه په وطـن او نړيواله كچې د فقر،بدبختی او بيعدالتی په مدارڅرخيدل ٠

يوى ډ لى به د يـوې سياسي ايډلوژي څخه او بل ګروپ به بيا د بلـې سياسي موضوع ګيرى څخه دفاع كوله٠ ددې حا لت څخه دا سې معـلوميده چې مختلفو پا رټيو اوګوندونو دځوانانو په مينځ كې دخپلو صفوفود تـقويې په مقصد جـدي كار پيل كړي وه٠ دا بحثونه په زړه پورې په دې وچې هر يو به په وطن كې دبدبختيو عوامل په مختلفونظرونو كې تحليل او ارزيابي كول او ځوانان به يې په وطن كې ديوى عادلانه ټـولنې د مينځ تـه راتګ پـه مقصد مبارزې ته را بلل او په همدې ترتيب دخپلو علاقې وړ پارټی او تنظيمونو كې تنظيمول٠

ځينو بيا د اسلام مقدس دين ته د خدمت په منظور او پـه وطن كـې د اسلامي اصولو دتطبيق په مقصد خلک جهاد ته را بـلل او ددې ټولو بد بختيو اصلي عامل يـې اسلامي اصولـودنه مراعت كيدو دليل باله اوخلک يې ددې مقدس هدف دعملي كولو په مقصد په اسلامي ليكوكې تنظيمول او كفرسره يې دجهاد ناري پــورته كړى وې٠

ځينې نورو بيا د ماركس اونګلس د ايـډولوژی طرفداران وه چې هغوی ددې بدبختيو اصلي عوامل په وطن كې د طبقا تى ژوند موجوديت باله او دا سې يې تحليل كاوه چې موږ بايد زيربنا يا اساس ته تغيير وركړو ، اوپه وطن كې دعادلا نه اوانساني ټــولنې د راوستلو لپـاره كار وكړو او دهمدې مقصد او هدف لپاره خلک طبقاتي مبارزې ته دصلح اميزه لياري رابلل٠
ځينونورو بيا دماركسيستي سياست په تايدولو سره دقهراميزسياست طرفداروچې د مايوستانو په نامــه ياديدل، بلې ډلې بيا ددې ټولو بدبختيو عامل د افغانانو په عدم اتحاد كې څرګند اوه او د ټول افغان ملت يووالي اوديو موټی افــغانستان د جوړولو ادعا يې كوله او خلک يې اتحاد او اتفاق ته رابلل٠
پــه همدې ترتيب هر ورځ د پوهنتون په ماحول كې محصلينو دداسې بــحثونو سره سر او كار درلود چې دځوانانو د پاكواوسپيڅلو ،ملي ،وطني ،اسلامي اوانساني احساساتو په استفادې سره د سياسي پارټيوصفوف ورځ په ورځ تقويه اوپه وطن كې د ډلو ، ټپلو ، تنظيمونو اوګوندونو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

لپاره تهداب ایښودل کیده چې دیو واحد وطن ، دین او ائین خلک یې په مختلفو ګروپونو پارټیو او تنظیمونو تقسیم او دنفاق اوبدبختی کندې ته ګذار کړل.
زیړ ګل د دې ټولو استدلالونو او نظریاتو د اوریدو تر څنګ د ټولو افغانانو د یو مشترک حرکت طرفدار وه او داسې یې پټیلې وه چې ښه به داوې چې خپل درس او تعلیم ته ادامه ورکړي او ددې لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي ،نه د هغه صادرشویو ایدلوژیګانو څخه چې د پردو په اشاره زموږ پرخلکو تجربه کیدل .

زیړ ګل ته هم لکه دوطن نورو بادرده هیوادوالو په خیر دا ناخوالې یې هیڅ نه وې خو هغه نه غوښتل چې ځان په یوه محدوده حلقه کې شامل کړي ، هغه ددې طرفدار وه چې د ټولو هغه کسانو سره چې رښتیني احساس ولري او د پردو او صادر شوو حرکتونو په خلاف وې ښه اړیکې وساتې او هغه دګران وطن، هیوادوالو اود وطن کلیو اوبانډو سره مینه لرله او د نیکونو تاریخې کارنامو او لاسته راوړنو ته په درنه سترګو کتل او د غلیمانو شوم اعمال یې غندل اوپدې لار کې هر ډول سرښندنې ته تیار وه چې خپل دغه وطني احساسات یې په شعري الفاظو کې داسې زمزمه کول:

دا مو د خاپوړو کلی کور دی
دا مو د نیکو د توری زور دی
ورک به شي غلیم چې مخ یې تور دی
سر به ترې قربان کړم د بدن سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

هغه به د وطن ښکلې طبیعت ،باغونه او ځنګلونه په خپل شعر کې داسې ستایل :

لوړ چې په هوا کې یې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې یې زمریان ګرځي
جوړ په سردرو کې یې طوطیان ګرځي
مست یې بلبلان د باغ او بڼ سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

دا زمـــوږه خـــوږ افغانستـان دی

اود خپلو نیکونو اوپلرونو افتخارات ، د وطن ملي شخصیتونه او دهغود کارنامو نه داسې یادونه کوله:

دا وطن خوشحال غوندې بچیان لري
دلتـــه کې نازو انا لمسیـــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري
ساتو به یې شــــاړې د چمن سره
مینـــه موږ لرو دخپـل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستــــان دی

او دګران وطن افغانستـــان د مختلفو جغرافیوي موقعتونونه یې داسې ستاینه کوله :

وګــــورئ هرات دی که لغمـــان
یا که ننـــــګرهار دی که جوزجان
پورته قـــطغن که بدخشـــــان
غرونه یې ښه ښـــکاري دمعدن سره
مینه موږ لرو دخپــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانــدی ډیر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستـــان دی

د وطن هاند او ځپاند سیندونه او دریابونه او دهغو ښکلا او طبیعت ته داسې تعریف ورکاوه:

وایي هریرود اوبــه خـــــوږې لري
سیند د ارغنـــداب جګې ځپې لري
ګوره د کنړ سینـــــد څه نخرې لري
جـــوړې ترې بیالې دی د سربن سره
مینه موږ لرو دخپـــــل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زمــــوږه خوږ افغانستــــان دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

په آخر کې به يې د وطن د افتخاراتو او د نيکونو په کارنامو داسې وياړ او يادونه کوله :

دا وطـــن زمــــوږه افتخــــار دی
دې کې مو عزمت د نيــــکه پلار دی
دا د افغــاني کلتــــوريادګـــاردی
لاس په ګريبان ګرځـــوله دشمن سره
مينه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګـــران دی
دا زموږه خــــوږ افغانستـــــان دی

ګران وطن

دا مـو د خاپــــوړو کلی کــــور دی
دا مو د نيکــــو د تــــورې زور دی
ورک به شي غليم چې مـخ يې تور دی
سر به ترې قربان کــړم د بـــدن سره
مينه مــــوږ لرو د خپـــل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خــــوږ افغانستـــــان دی

لوړ چې په هـــوا کې يې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې يې زمريان ګرځي
جوړ په سردرو کې يې طوطيان ګرځي
مست يې بلبــــلان د باغ او بـڼ سره
مينـــــه مــــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مــــوږ باندی ډير ګران دی
دا زمـــــوږه خــــوږ افغانستـان دی

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلتـــــه کې نازو انا لمسيــــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ساتو به یې شاړې د چمن سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډېر ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

وګورئ هرات دی که لغمان
یا که ننګرهار دی که جوزجان
پورته قطغن که بدخشان
غرونه یې ښه ښکاري د معدن سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډېر ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

وایي هریرود اوبه خوږې لري
سیند د ارغنداب جګې څپې لري
ګوره د کنړ سیند څه نخرې لري
جوړې ترې بیالې دی د سربن سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډېر ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

دا وطن زموږه افتخار دی
دې کې مو عزمت د نیکه پلار دی
دا د افغاني کلتور یادګار دی
لاس په ګریبان ګرځوله دشمن سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډېر ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

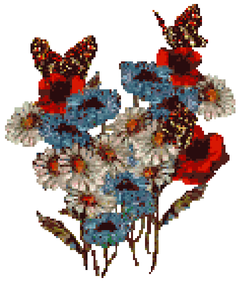

دولسمه برخه

شين خالی

زیرګل ته د پوهنتون چـاپیریال د پوهې ، تعلیم او تربیې ماحول وه چـې هـره ورځ به د نوو درسي موادو او همدا رنګه د پوهې او علمیت د با کرکتره ځوانانو ، استادانو او دوستانو سره آشنا کیده چې د هر چا ه سره به یې په پراخه تندي او ښه سلوک رفتار کاوه او همدا وجه وه چې په ډیره لږه موده کې د ډیرو مخلصو او ریښتینو دوستانو او ملګرو سره آشنایي پیدا کړه او د دوستانو په مینځ کې د ښه ادبي او اجتماعي کرکټر خاوند شو ۰

شين خالی هم چې د زیرګل لري والي زوروله د زیرګل دا هیله یې عملي کړې وه چې د لیک لوست په کورس کې ځان شامله کړی ، هغه به هره ورځ د کلي د نجونو سره د لیک لوست کورس ته تله۰ د دې کورس ښوونکې د شين خالی نږدې خورلنډه زرخانګه کوم چې د سواد او زده کړې مسؤلینو ته زیرګل او د کلي اوسیدونکو وړاندیز کړی وه مقرره شوې وه ۰

زرخانګه کله چې د دولسم ټولګي څخه فارغه شوه ، ورسته په عـالي دارلمعلمین کې شامله شوې وه خو یو کال وروسته د یو څه ستونزو پر بناو نشو کړای خپلې زده کړې ته ادامه ورکړي چې د سواد اموزی د کورسونو په مخکې وړولو کې د هغې ټاکنه مناسب او په ځای چانس وه د کلي ښځینه د سواد او زدکړې په کورسونو کې۰

شين خالی او نورو خورلنډو یې په شوق درسونو ته را تله چې په ډیرلږ وخت کې یې د الفبا د تورو سره اشنایي پیدا کړې وه او حروفونه یې یو د بل سره وصل او ورو ورو لوستل او هغوته دا تمه او اطمینان پیدا شوې وه که د خداي رضا وي ډیر زر به د سواد او زدکړې خاوندانې شې۰

په همدې ترتیب ژوند خپل پراونه تیرول اوپدې فاني نړی کې هر څوک په خپلو خولو لوند اوهرچا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د خپل خوشاله راتلونکې په هیله خپلو هلو ځلو ته ادامه ورکوله او پدې هیلو او ارمانونو کې شین خالۍ او زیړګل هم د روښانه راتلونکې په هیله شپې او ورځې تیرولې ۰

زیړګل لاد خپل خپلو لوړو زده کړو څلورم کال نه وه ختم کړی چې د ژوند دنوو ستونزو سره مخامخ شو ، هغه داسې چې اکا یې د اوږد عمر هلو ځلو ورسته چې روزګار په ملا کړوپ کړی وه نور نشو کولای د ستونزو سره مقابله وکړي ، دهغه سن او سال او دهغه صحي حالت د اطمینان نه وه ، که څه هم شین خالۍ او مور یې ځو واري طبيبانو او د ولایت د روغتون ډاکترانو ته بیولی وه خو هغه په داسې نا علاجه مرض پروت وه چې د معالجې چانس یې کم وه چې ورسته د ځو هفتو دهغه د مرګ احوال د زیړګل تر غوږو ورسید۰
زیړ ګل ددې خواشینې کونکې خبر د لاسه کولو سره سم د پوهنتون اداري ته لاړ اد هغو د مشورې او اجازې وروسته ځان کلي ته ورساوه او په ډیر اعزاز او قدر سره یې د خپل تره چې د پلار حیثت یې ورته لره جنازه جګه او د تدفین مراسم تر سره کړل او د شین خالۍ او کاکا نـاوې د راتلونکې ژوند په فکر کې پاته شو ۰

شین خالۍ ته د پلار او دهغې مور ته د خاوند مړینه ډیر لویه ضایعه وه خـو د ا هرڅه د رب کارونه دي، څه چې د خدای رضا وی هغه کیږې او انسانان پدې کې هیڅ نشې کولای غیر له دې څخه چې د لوی خدای له درباره هغه او ټولو مسلمانانو ته دې د مغفرت دعا وکړي۰
زیړګل د یوه اونۍ په جریان کې د ماتم وروسته خپلو درسو ته راغـې او د پوهنتون د لیلیې پــه جومات کې هم د فاتحې مراسم تر سره کړل چې د پوهنتون ډیری محصلین ، استادان ، کارکونکو او د زیړګل دوستانو پدې مراسمو کې برخه واخستله۰
ماښام د مراسمو ورسته زیړګل د پوهنتون دلیلې خونې ته راغې او د شین خالۍ او د هـغې د مور راتلونکې ژوند په فکر کې ډوب شو ۰

زیړګل ته دا موقه ډیره حساسه وه ،او نه پوهیده چې څه وکړي ، له یوې خوا تحصیل او د بلې خوا شین خالۍ او کاکا ناوې او د هغو جوړ ، ناجوړ او یواځې توب ، کلی ، پوله او پټی دا هغه مسایل وه چې زیړګل باید یو معقول او منطقي لاره ور ته غوره کړې وای، کله به یې له ځانه سره دا تصمیم نیوه چې درس او تحصیل پریږدي او کلي ته لاړ شي او هلته په خپلو کروندو کې کار وکړي ، دبلې خوا د هغه د ا څلور کلن د رس او تحصیل او دهغه راتلونکې دا هغه پوښتنې وې چې هغه یې تر سبا خوب ته پرې نښود او سبا په پریشانه افکارو د درس په لور روان شو ۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

زيړګل تمامه ورځ پــه همدې سوچونو کې ډوب او د حل منطقي لــيار لــټوله او هر چا مختلف وړاندېزونه ورته کول خو د شين خالۍ او اکا ناوې تنها پرېښودل په کلې کې يې ورته مشوره نه ورکوله او د يو معقول تصميم نيول يې ورته توصيه کوله.

دزيړګل کله چې درسي پروګرام پای ته ورسيد خپلې خونې ته راســتون شو ،درسي کتابونه يې په الماری کې ځای پر ځای کړل او د خونې نظم يې برابر کړ او څه دمې ورسته د مازيګر د لمانځه لپاره يې تياري ونيوله ، اودس يې تازه کړ او د پوهنتون جومات ته لاړ او د لمانځه د ادا کولو وروروسته يې لوی رب ته د دوعالاسونه جګ او داسې دوعا وکړه.

پا که ربه !

ته هغو ته عزت ورکوې کوم چې ستا په لارې سم وي او هغوی د ذلت سزوار دي کوم چې ريا کاران دي.

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا په لياري سم دي
ذلـت پــه هــغـه چا چــې د ريا پــه لياري سم دي

پاکه خدايه !

ژوند په تيريدو دي خو سرلوړي د هغوده چې ستا په پا کې ا و محمدي لارې سم وي.

تيــرېــږي قافلــې د زمانــې نــن او سبا کــې
سرلوړي به وي څـوک چــې د الله پـه لياري سم دي

لويه ربه !

تا انسانان اشرف المخلوقات پيدا کړي نو لازمه ده چې ستا بنده ګان ځانله داخرت تحفه برابره کړي.

انسـان لـري ډيــر لــوړه مرتبــه تر بل مخلوقــه
زيبيږې ورته کــړه چــې د عقبا پــه لياري سم دي

الهې !

زاهد په عبادت د زهد مرتبې تــه او سخي په سخاوت د ستا د زړه رضــا حاصلول غواړي ،هغه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

سجدې او هغه سخاوت چې خاص ستا د رضا لپاره وي خدایه په خپل دربار کې قبول وګرځوې.

زاهـــد پـــه عـبادت رسي دزهــــد مرتبې تــه
سجـدې يې شي پخې چــې درضا په لیارې سم دي

سخي پــه سخاوت بانــدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بــه وي څوک چې د سخاپــه لیارې سم دي

الهي !
ژوند عبث تیرول متاع نلري او موږته دا وس او توان راکړې چې دعمر تر پایه د مصطفی ص
دپاکې او سمې لارې پیروان او صادقه مومنان وګرځو.

ژونـدون هسې عبـث چې تیروي متاع يــې څــه ده
پیــرو د سمې لیار د مصطفی پــه لیارې ســم دي

لويه ربه !
ستا دربار ته مې ددوعا لاسونه جګ کړي چې زموږ مړي وبښه او موږ ته دا توان راکه چې د ژوند
په ستونزو کې ستا د رضا او ترحم نه همیش برخورداره اوسو.

درګا تـــه دي الله زه افغانــي لاس پـــه دعا يــم
مطلب ته رسـي څوک چــې د دعا پــه لیارې سم دي

سمه لیار

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا په لیارې سم دي
ذلـت پــه هــغه چا چــې د ریا پــه لیارې سم دي

تیــرېــږي قافلــې د زمانــې نــن او سبا کــې
سر لوړي به وي څــوک چــې د الله پـه لیارې سم دي

انســان لــري ډيــر لــوړه مرتبــه تر بل مخلوقــه
زیبیږي ورته کــړه چــې د عقبا پــه لیاري سم دي

زاهـــد پـــه عـبادت رسي د زهــــد مرتبې تـــه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

سجـدې يې شې پخې چــې درضا په لياري سم دي
سخي پــه سخاوت بانــدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بــه وي څوک چې د سخاپــه لياري سم دي
ژونـدون هسې عبـث چې تيروي متاع يــې څــه ده
پيــرو د سمې ليار د مصطفی پــه لياري ســم دي
درګا تـــه دي الله زه افغانـــي لاس پـــه دعا يــم
مطلب ته رسـي څوک چـې د دعا پــه لياري سم دي

****

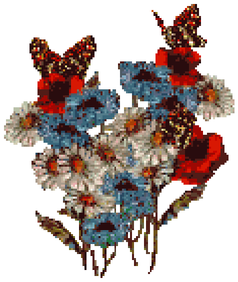

ديارلسمه برخه

شين خالۍ

زيړ ګل ورو سته له ډير غور، دملګرو دخر ګندونو او مشورو څخه دې پايلې ته ورسيد چې د اکا د مړينې وروسته به په کلي کې دشين خالۍ او د کاکا ناوې يو ازې پريښودل سمه خبره نه وي، همدا وجه وه چې دا يې وپتيله چې د پو هنتون ليليه پريږدي او د پوهنتون په نژدې سيمو کې کرايي کور پيدا کړي او خپله کوژدنه شين خالۍ او د هغې مور د کلي څخه راولـي او دلته نوی ژوند پيل کړي تر څو له يوې خوا خپلو زده کړو ته ادامه ورکـړي او له بلې خوا شيـــن خالۍ او د هـغې د مورڅخه مطمئن شي او د ژوند په ستونزو او خوښيو کې دهغو څخه له نژدې نه څارنه او لا س رسی وکړي .

زيړ ګل سره پدې برخه کې دهغه دوستانو په تيره بيا دخونې ملګرو ډيرې مرستې وکړي ، کرايي کور يې ورته پيدا کړ او دکلي څخه د کور په کډه او د اړتيا وړ توکو په انتقال کې پوره لاس ورکړ ،هغه داسې چې داونۍ په آخرو رخصتيو کې يې يولوې بس موټرپه کرا کړ او دزيړګل سره يوځای

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

کلي ته لاړل او د هغو بار او بستر او داړتیا وړ توکي یې راټول او پـــه بس کې ځای پرځاي کړل او همدا رنګه د دهقان او زیړ ګل په مشوره دهقان یې د زیړ ګل دو ی کلاتـــه کډه کړ ترڅو د ځارویو ، ځمکو او کلا څخه څارنه او سرپرستې وکړې .

کله چې د زیړګل کډه بار شوه ،دکلي اوسیدونکې زاړه ،ځوانان ،ماشومان او د شین خالۍ خور لنډې یې مخه ښې اوخداي پاماني ته راغلـې وې ، د کلي خلک د هغو په جلا کیدو ډیرخواشینې

او خفه شوي وه او د حسرت اوښکې یې ترسترګو تویدلې ،خود شین خالۍ خورلنډو اویو شمیر د کلي ښځوبیا په چیغو چیغو ژړل چې په رښتیا سره دکلی والي ساده او بې الایشه ژوند د زړونو پاکوالی او د صداقته ډکه فضا پداسې حالت کې د ورایه په سترګو کیده .
شین خالۍ او موریې د دوستانو سره د خدای پاماني غیږې ورکړې اوپه غـمزپلی او د تاثره ډک حالت کې بس ته وختل او د مرکز په لوریې حرکت وکړ او د کلي خلکو د تبرک په دو د ددوۍ د امن په دعا په دودیزه توګه سپینې او روښې اوبه په هغو پسې وشیندلې .

شین خالۍ او مورته یې په اوله کې ښاري ژوند ستونزه مند وه ، هغودکلي اوښاري ژوند تفاوتونه له نژدې احساسولې ، دلته نور دکلا د انګړ په څیر د تنور لمبې نه جګیدې او د شین خالۍ خور لنډو هغې ته دخمیره شوا وړو ځغالې نه برابرولې اونه شین خالۍ په تنورکې د ډوډې دپخولو لپاره سر په پوړنې تړه بلکه خوړې ډوډۍ یې نژدې د ډوډۍ پخونې هټۍ څخه رانیولې .
دلته نور دکلو خلکو سره د شیروار لپار د کټۍ وهلو حاجت نشـــته وه او نه د لوشلشوې غوا شدې په نغري ویشول کیدې ، دلته هر څه د کلو څخه راتلل او نژدې هټیوالو مستې او شدې د خرڅلاو لپاره لرلې .
دلته نور د دامان ځمکو ته د هر قسم سبولکه ورخاړی، لیچی .څارمی ،اخنک ، غنم رنګی ، تازه شوتلو او ترکاریو راټولولو حاجت نه نشته وه ، د لته هر رنـــګ میوې ترکاري او حـبوبات د نژدې پلورنځیو څخه تر لاسه کیدې . دلته ښارې ژوند ځانله ډیرې اسانتیاوې لرلې خود کلي ازاده هوا او فضا او کلیوالي ژوند او خوند بیا کمرنګه وه .
شین خالۍ او موریې ورو ورو د ښاري ژوند سره اشنابې تر لاسه کوله ، اوس نور نو زیړ ګل ته حاجت نه وه چې د درس څخه وروسته کور ته خرځ راوړي بلکه شین خالۍ خـپله د بازار څخه د اړتیا وړ مواد را نیول .
شن خالۍ او موریې ځانله نوي دوستان پیدا کړي وه او د ګاونډیانو سره یې راشه درشه لرله خو دا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

راشه درشه د کلی په پرتله تر یوه حده بله بڼه او رنګ درلود.

په همدې ډول زیړګل خپل تحصل تر شپږم کال او بیا یو بل کال چې هغه هم د پرکتیک یا عملي ډاکترۍ دوره وه د خپل کوژدنې او کاکا ناوې سره په مرکز کې تیر کړل چې بیا زیړګل پس له پرکتیک او عملي دورې نه له ډیره زحمتونو او کړاونو سره په ډیر متانت او په لوړه کچه د طب د پوهنځي د فراغت دیپلوم تر لاسه کړ.

زیړګل تر فراغت ورسته د کاکا ناوې سره په مشورې دې نتجې ته ورسیدل چې د خپلې کوژدنې شین خالۍ سره د واده مراسم په خپل کلي کې په شور او شوق د دوستانو او عزیزانو سره یو ځای تر سره کړي چې په همدې مقصد د وظیفې د ځای تر ټاکنې پورې کلي ته راغلل تر څو په خپل کلي کې د واده تیاری ونیسي.

کلي ته په رسیدلو د کلي د اوسیدونکو سره د روغبړ وروسته زیړګل ،شین خالۍ او مورو یې د کلی هدیرو ته لاړل ، د اکا او ټولو مسلمانانو روح ته یې د دوعا لاسونه جګ او د لوی خدای له درباره څخه یې هغو ته د فردوس جنت هیله وکړه او تر هغه وروسته په خپلو ځمکو او کروند و وګرځیدل او د لوي خدای شکران یې ادا کړ چې بیا ورته دا موقع برابره شو چې بیا په خپلو ځمکو. کلو او باڼډو راغلل او کلیوالی ژوند د نعماتو څخه برخه مند شول.
زیړګل ، شین خالۍ او مورته یې د کلي اوسیدونکو د هغو بیرته کلي ته د راستنیدو په ویاړ په وار سره میلمستیاوې جوړې کړې او هغوی یې ونازول.

یوه اونی وروسته زیړګل ، کاکا ناوې ، شین خالۍ او خورلنډې یې د کلي د یو شمیر نور دوستانو سره د ولایت بازار ته د واده د خرید په مقصد لاړل او ترناوخته یې هغه د واده ضروري شیان راونیول کوم چې زیړګل او کاکا ناوې د مخه په لست کې یاداشت کړې وه خو د هر ټوکي په خرید کې د شین خالۍ او د هغې د خورلنډې خوښه حتمي وه.
کله چې زیړګل د واده ټوکي کورته ورسول نو د نیکه بڼ ته لاړه او د بڼ په صوفه کې خبل څادر هوار کړه او د څو شیبو د ارام په هیله سر په تیګه کیښود او د کلیوالې ژوند ، خوند او دوستانو سره د ټنګ ټکور په اړه یې داسې زمزمه تر خولې ووتله:

محفل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

زيړ ګل چې د شين خالۍ تل خاطر ساته ، د هغې د جګې پوزې د چارګل ښکلاه د اسې ستايله:

پروا مـــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
ليلاخيالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

هغه دژوند او د ژوندانه کار ،زحمت اوسترړيا داسې تعريفوله :
د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوسترړيا کـــې
دا ټول جار او جنجال بيا د زړه زور سره مزه کا

زيړ ګل په ژوند کې د يو تحرک ، شور او شوق په اړه داسې ويل :
څوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سوداګر دی
دا ژوند اوکارو بارېې شوق او شور سره مزه کا

او دخپلې شين خالۍ د قد ، قامت او ښکلا داسې زمزمه کوله :
ځواني چې مې ديارقد او قامت سره ښکلا ده
خالــونه يې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

او په اخرکې يې دخپل مينې شين خالۍ په ليدو د هغې په اړه داسې اظهار کاوه :
ديدن ته چـــې د يار په افغاني وعده ورځمه
سور شال يې پلو داره په سر خور سره مزه کا

غـــزل

محـــفــل چې د يارانو ټنګ ټکور سره مزه کا
خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

پروا مـــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
ليلاخيالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوستړیا کـــې
دا تهول جار اوجنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

څوک ناست دی غمازي کاڅوک دښکلو سوداګردی
د ا ژوند اوکارو باریې شوق اوشورسره مزه کا

ځواني چې مې دیارقد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه یې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

دیدن ته چـــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

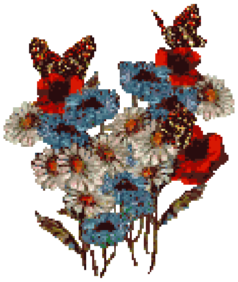

ښوارلسمه او ورستۍ برخه

شین خالۍ

ډاکترزیرګل دواده لپاره پوره تیاري نیولې وه ،هغه د کاکا ناوې په مصلحت د حاصلا تود زیرمو دخوني څخه د واده داړتیا وړ وریـــجې، اوړه اونورې غلې، دا نې دبزګرپه مرسته د تللوورو سته اشپزې ته سپارلې وې او همدارنګه د خپلو څـارویو څخه یې توربخن سخوندر او یو ترکۍ وری حلال اوغوښه یې د پخولو لپاره برخې برخې کړې وه٠

هغه د واده کارتونه د کلي د نائي په لاس نژدې او لرو دوستانو ته لیږلې وه او هم د ښځینه میلمنولپاره یې د زرلښتې دپلار لعل میر آکا کورچې په ګاونډکې وه فرش او سمبال کړی وه او همدارنګه د نارینه میلمنو لپاره یې د آکا په بڼ کې چیرته چې د پخلې کارونه هم ترسره کیدل ځاې بر ابرکړې وه او د ټنګ ټکور لپاره یې مشهور سندرغاړې ګل محمد استاد چې په منطقه کې د پوره شهرت خاوند وه د محلي سند ر غـاړې سره چې په ګلرنګ مشهور وه بیانه کړې وه او دکلا بهر یې ورته ځای په ګلمونو ، توشکو او کټونو سمبال کړې وه٠

مازیګر میلمانه ورو وروپه راتلو پیل وکړ چې د ډاکتر زیرګل او د کلي اوسیدونکو به ورته هر کلی وایه او سمبال شوې ځای ته به بدرګه کیدل او هلته د هغو د ناستې سره سم مؤظفو کسانو به د لاس پرمینځلو او به راوړلې او د ډوډۍ سررشته به ورته ونیول شوه٠ کله چې به میلمنو ډوډۍ نوش جان کړه تر هغه وروسته به د ټنګ ټکور ځاې ته بدرګه کیدل او هلته به د چاې ، اوبو او چلم تدابیر ورته نیول کیده او مؤظف کسانو به د میلمنو خیال ساته٠

څه شیبې ورسته د میلمنو د خوښې لپار سازیان راغله ، ګلکې استاد او ګلرنګ سره آرمونیې تر غاړې کړې او مستې بګتۍ ، چاربیتې او داستانونو په ویلو سره د حاضرینو له خوا په چک چکو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

بدرګه کيدل ۰

د واده مراسم تر ناوخته دوام درلود ، هلته د زرځانګې پلار لعل مير آکا په کور کې چې د ښځينه ميلمنو لپار تياري نيول شوی وه، د شين خالۍ د واده مراسم هم هلته تر سره کيدل ، چې د شين خالۍ خور لنډو د کلی ښځو او نژدې دوستانو سره د داريا په وهلو ،سندرو او نڅا محفل ته خوشاله بڼه ورکړې وه۰

په همدې ترتيب ټنګ ټکور د شپې تر ناوخته دوام وکړ، د نژدي کليو ميلمانه ورو ورو په رخصتيدو شول۰

سبا د چای او سبا نـاري وروسته د کلی ملا ، سپين ګيری، نـژدی دوستانو او مشرانو په ګډون د ډاکتر زيړګل او شين خالۍ نکاح د اسلامي اصولو سره سم وتړله چې د نکاح ورسته د دوستانو له خوا ډاکتر زيړګل ، شين خالۍ او مور ته مبارکی وويل شوه ،حاضرينو په ناوی او ډاکتر زيړګل نقل ، پتاسې او ميده پيسې وشيندلې. او سازيانو بيا خپل ټنګ ټکور تـه ادامه ورکړ چې د کلې فضا د خوښی او خوشالۍ فضا ګرزيدلې وه۰

مازيګر ځوانانو ډولې جوړه کړه او د لعل مير آکا کورته لاړل او ورسته له يو لړ مراسمو شين خالۍ په ډولۍ کې سپره او خپل پـلارني کورته د ساز ، سندر او خوشحاليو په بدرګه راوستله چې په همدې تريب ډاکتر زيړګل او شين خالۍ پس له کلونو زحماتو او کړاونو خپل پاکو هيلو او ارمانو ته ورسيدل۰

د شين خالۍ او ډاکتر زيړګل لا د واده شپږ مياشتې نه وې تيرې شوې چې په هيواد کې د پردو مداخله ګرانو او کورنۍ خرڅ شوو د افغا ن او افغانيت د ښمنانو زمورډ بې ګناه خلکو په کلو او بانډو داسې لوبې او محشر جوړ کړ چې زمورډ ډير بې ګناه خلک بې شهيدان ، معيوب او د وطن څخه بې ا جباري مهاجرتونو ته اړ باستل چې زيړګل ، شين خالۍ او د کاکا ناوې هم د دې ناتارپه پايله کې ګاونډ ملک ته مها جر او د افغانانو په کمپونو کې هستوګن شول۰

ډاکتر زيړګل او شين خالۍ ته پس له څو مياشتو په مهاجرت کې خداې يوه لور په نصيب کړه چې ښايسته نوم يې پرې کيښود او ښايسته لکه د خپل مور شين خالۍ ښکلۍ نجلکۍ وه۰

زيړګل ته د ا د کمپونو ژوند لکه د کمپ نورو او سيدونکو افغانانو په شان د کړاوه ډک ژوند وه او پس له ډيرو انديښنو دې پايلې ته ورسيد چې په هرډول وې ځان له دې بدحالته وباسې چې پس له ډيرو هلو ځلو زحمـت او کړاونو د خپل لـور ،شين خالۍ او کاکا ناوې سره ځان اروپايي هيواد ته

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ورساوه چې ورسته له ډېرو پېښتنو ، منډو او رامنډو ورته د اقامت يا اوسيدنې اسناد او اجازه ورکړل شوه.

ډاکتر زيړګل اوس په اروپا کې ډاکتر نه بلکه په يو رستورانت کې په مشقته کارو بوخت او د مهاجرت شپې او ورځې سبا کوي.

د تأسف خبره خو داده چې زموږ ډير شمير هيوادوال د پوهې ، تعليم او د مسلک خاوندان چې په وطن کې د ملت په مصرف د پوهې او مسلک رتبې ته رسيدلي دي په غير مسلکي او شاقه کارونو بوخت دي چې د ډاکتر زيړګل او شين خالې د ژوند کيسه د دې خبرې يوه ژوندۍ او وړه شاني بيلګه ده .
زيړګل په مهاجرت کې د کار او زحمت تر څنګ د خپل پولي ، پټې او کورچې د وخت زور واکانو ترې غصب کړې وه په شاعرانه احساس داسې يادونه کوي :

زمـوږ د کلـي هغه کور
هغه ختين ديوال کې لور
هـا نغرى د لرګـو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

هغه د خپل د کلي د کور ماحول داسې تمثيلوي :
د کور په مينځ کې وه بياله
هـا د انګـورو ښه چيله
پکې يو ښکلې شان حجره
اوس بې احتياج کړلو د نور
چـا رانه واخسته په زور؟

د کلا د باغچې او حجرې په اړه تير وختونه داسې يادوي:
ښکلې باغچـه د ميلمنو
د خـنه ورو شـا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

اوس راته پاته دی پیغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او د لوټمارو چور او چپاول ددوی په کور او هستي داسې بیان کوي:
چا ترینه ویورې دروازې
هم بې کرکۍ ماتې ښیښې
نـــې د تنورخـــیژي لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او خپل د مهاجرژوند راتلونکي ته داسې د شک په سترګوګوري:
یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجـــرځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زیړګل دلوی خداې په دربارکې د دعا لاسونه اوچت او دا دوعا وکړه :
ربـــه موږ ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلـــي په بد شان
که ته زموږه شـــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او په آخر کې بې د وطن د آبادي او سولې لپاره داسې هیله وکړه :
چـــې ګران وطن موشي آباد
دغـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

افغاني بيا شــو كــلى كور
چــا رانه واخسته په زور ؟

زمورږ د کلي هغه کور

زمــورږ د کلي هغه کــور
هغه ختين ديوال کې لور
هــا نغرى د لرګــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

د کور په مينځ کې وه بياله
هــا د انګــورو ښه چيله
پکې يو ښکلې شان حجره
اوس يې احتياج کړلو دنور
چــا رانه واخسته په زور؟

ښکلې باغچــه د ميلمنو
د ښـــه ورو شــا ځلمو
وه د خوښىا و بدو شپو
اوس راته پاته دى پيغور
چــا رانه واخسته په زور ؟

چا ترينه ويورې دروازې
هم يې کرکۍ ماتې ښيښې
نــې د تنورخــيژي لمبې
اوس لوټې لوټې دى نسکور
چــا رانه واخسته په زور ؟

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

یمه مــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجــر ځانکندن
مات زړونه ځنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

ربـــه مورې ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو مورې امان
یو زوریدلـــي په بد شان
که ته زمورږه شـــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چـــې ګران وطن مو شي آباد
د غـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد
افغاني بیا شـــو کـــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

د شين خالۍ كيسه د انځوريزې شاعرۍ يوه ژوندۍ بيلګه ·

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې بې وړې زړګی په پلمو دی

درنو لوستونكو !

شين خالۍ دهيواد دمعاصر شاعر اوليكوال ښاغلی سميع الدين افغاني يونوې اثر دی چې دادب مينه والو ته يې وړاندې كوي·

هو ! دښاغلی سميع الدين افغاني څيړنيز ،علمي او ادبي اثرچې دليكوالۍ اوشاعرۍ په تاريخ كې يوه نوې پاڼه ، روش او لاره په ګوته كړې ده چې شعر بې دشاعر د خيال ددنيا څخه دتصوير او حقيقت په شكل ژوندی ترسيم كړی دی·

ددې اثر په روان كې شين خالۍ د زړه راز اونياز دخپلې مورسره په لاندې ډول شريكوي:

ځان چې مې سينګاركړه بيانو ځمه دګدر په لور
مورې د همزولو سره نن دمازديګر په لور
ډيربه شم خوشحاله چې ديارشم دنظر په لور
اچوم ټكريی چې افغاني كلتورمو ښكلی دی
مورې بنجاره ماما راغلی دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

داهغه نوې تګلاره ، روش او سبک دی چې معاصرو اوراتلونکو ځوانو شاعرانو ، ليکوالانو او خوږژبي هنرمندانــو لپاره ددې عصر د سمندر د څپانده څپوڅخه ساحل ته د رسيدلو لار هواروي٠ ددې اثر په لوستلو دهغه لارښود د اصولو په رڼا کې چې افغاني صيب په ګوتو کړي تر اوسه پورې داسې نسخه او لارښود لا چا پخوا اوبيا تر دې دمه نه دی وړاندی کړی. چې وروسته لدې به ځوان ليکوالان ، شاعران او خوږژبي هنرمندان ترې لازمه ګټه اخلي ٠

پدې اثرکې هغه حساس او په زړه پورې تکيوته لاس ورغزول شوی چې په هغه کې خيال او فکر ته کــوم چې د شاعر په شعر کې انځور شوی ،دعمل جامه اغوستی او هغه انځور چې لوستونکو او اوريدونکو نه شوکولای په شعر او اواز کې ژوندی مجسم کړي ،ده ورته عــلمې نسخه ليکلی او هغه نــامرئی اومجهوله غــوټه يې په ډيرروښانه ډول پرانيستی ده چــې د شعراو ادب په دنيا کې يو نوې بدلون ګنلای شو٠ دبيلګې په توګه دشين خالی. ناول چې يو انځوريزه او دشاعر ريښتينی داستــان د ی، د زمان او وخت د ناخوالو اومحدوديتونو ، رســم ، رواج او کــلتوري بنديزونو پر بنسټ بل رنګ بل نوم بل زمان اوبل مکان ورته ورکړ شوی د ی٠

د ښاغلی سميع الدين افغانی په دی اثر کــې اصلې هيــرو او اتل نــه شو کولې چې حقيقت په اصل رنګ بيان اومجبوريتونو دده شعر اوداستان د خيال او فکر په تال کې انځور کــړي اويا داچې يو سلسله محدو ديتونو اوتنګ ماحول ، لرې والی او فراق ، عنعنې او رواجونه شاعر خپل د زړه او فکراحساس د قلم په ژبه انځور او تصويروي ، لکه چې وايې:

راشــه چې سپرلی دې شــم ګلــزار دې شم
راشـــه چې د بدې ورځې يار دې شـــم
ستــــا د پـــاکې مينې محبت کې يار
ژوند شمــــه ورمــه شمــــه بهار دې شم

يا وائي:

نه شتــــه بلـــه لار ، نه بل تدبير چيرې
راشــه چې مرهم دې شــــم قرار دې شم

ولې افغاني صيب دا د قفس دروازه ور خلاصه، بندونه او ديوالونه ئې ورونړول او وی شوکولای چې ددی اثر په رڼا کې خيال اوفکرتــه د عمل جــامه ور په ځان کــړي اوحقيــقي انخور او تصوير

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

لوستونکو او اوریدونکو ته ور په لاس کړي، لکه د شین خالۍ کوژدن زیړګل چې د هغې په وراندیز او خوښه د شین خالۍ د خورلنډې زرڅانګې دواده لپاره څه ولیکي او د هغې دواده په محفل کې د ساز او اواز سره یو ځای د هغه د خوښې په شپه کې یې په خپل خواږه اواز کې مینه والو ته واوروي:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مینه کې دې کورشو
نوې اشنایي شوه نوی بل د مینې اورشو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چیرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

هو ! که زموږ معاصره شاعران او لیکوالان د افغاني صیب د نوی تګ لارې پر بنسټ خپل اشعار د قیود او بند څخه وکاږی زمان یا مکان ورته قید نکړي ، بندونه او خنډونه ونړوي او د خپل شعر انځور او داستان په خیال او فکر کې محدود نکړي بلکه یو ژوندی تصویر او جسم ورته ورکړي چې ترڅو په ډیره سادګۍ یې خوږ ژبي هنرمندان په خپلو خواږو اوازونو کې کمپوز ،کلیپ او خپلو اوریدونکو اولیدونکو ته ډالۍ کړي.

نو کله چې شعري ملغرلي د قلم په ژبه د کاغذ په مخ کې پیل شي او هنر مند ورته په خوږ اواز، ښکلي کمپوز او کلیپ کې ژوندی، ژوند ورکړي لکه د افغاني صیب دا لاندې شعر چې د وطن او پرګنو تکړه او خوږ ژبي سندرغاړي محترم طاهر شباب په خواږه او زړه وړونکي اواز کې کمپوز او کلیپ شوی اولرا او برپښتونخوا او ټولو افغانانو د خوښۍ محافل رنګینوی او اوریدونکي یې په شوق ،او احساس اوري او خوندترې اخلي.

د یادولو وړده چې دا سندره نه تنها زموږ په ګران هیواد کې بلکه په نړیوا له کچه په ځانګړې توګه په هندی ، عربی او انګلیسی ژبو کې هم کمپوز شوې ده چې ډیر اوریدونکي او مینه والري:

ستا په اننګو کې
چې دچا دوینې رنګ دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

زمــا د پـــاکــې مــینــې
حقیقت پــکې څــرګند دی

ما ویل ښکلې دې ځواني ده
دې ویــل مینــه رسوایي ده
مــا ویل زه دې لیــونی کړم
دې ویل یارمې غنم رنګ دی

مــا ویــل راشه مازیګر ته
دې ویــل دربــه شم ګدر ته
مــا ویــل لاره به دې څارم
ویل منګی مې شین په څنګ دی

هو ! داوه یوه لنډه یادونه چې ما د افغاني صیب د نوي اثر په لوستلو په سپیڅلې هیلې او مسؤولیت ولیکله او تاسی درنو لوستونکوته یی په ډیر درناوی وړاندی کوم .

زه افغاني صیب ته د لوی خدای لــه دربــاره دسلامتیۍ او اوږده عمر هیله کوم ،ترڅو نورهم د شعر او ادب په برخه کې نوي او په زړه پوری مطالب چې ورسره شته ولیکي او د ادب مینه والــو ته ئې وړاندې کړي.

همدا رنګه د قلم په لاس لیکوالانو ، شاعــرانــو او صاحب نـظرانو څخه په درناوي هیله کوم چې د دې لیکنې د لا پیاوړتیا او غنــې کیدو لپار خپلې رغنده وړاندیزونه ، نظریات او لیکنې د ادب مینه والو سره شریکې کړې.

ومن الله تـوفیــق
نجـم الـدین سعیـدي
۲۰۱۰ - ۵ - ۲۰ م کال
برول - جرمني

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM